

Škofja Loka
dz 0
MOZAIK
2018

070.489(497.4Zelezniki)

120180187,2

KNJIŽNICA ŠKOFJA LOKA

COBISS c

KNJIŽNICA
IVANA TAVČARJA
ŠKOFJA LOKA

2
April 2018

MOZAIK

ustvarjamo gibanje

Merilnica Trata
Blagovna znamka za Domelova Ultimate flow
Motorji in pogoni kode 771
Podelitev Domelovih priznanj za leto 2017
Soriška planina nas je le dočakala

Glasiło podjetja DOMEL

Romana Lotrič
Glavna urednica

Po letošnji dolgi zimi, ki nam je nasula obilico snega, smo se prav razveselili pomladi, ki nas bogati s sončnimi žarki in z daljšimi dnevi. Prebuja se narava, ki nam daje nov zagon in nove izzive, tako zasebno kot poslovno. V podjetju nadaljujemo z zastavljenimi projekti, aktivnostmi in cilji, ki jih ni malo.

Beseda urednice	2
Uvodnik	3
Kratke novice	4
Merilnica Trata	6
Blagovna znamka za Domelova Ultimate flow	7
Motorji in pogoni kode 771	8
Sejemski nastopi v februarju in marcu	9
Podelitev Domelovih priznanj za leto 2017	10
Intervju z zlatim nagrajencem Jankom Zadravcem	12
Obisk podjetja Lip Bled	12
Moj obisk v Domel Slovenija	13
Novozaposleni	14
Rezultati anket o malici	16
Nov svet delavcev vstopil v 7. mandat	17
Soriška planina nas je le dočakala	18
Čiščenje stanovanj in vpliv čistil na zdravje	20
Solna terapija	20
Na izlet v Snovik	21
Podatki nafta 21. stoletja	22
Smučarski klub Domel	23
Pomladni čas	24
Čiščenje na lokaciji Trata	27
Obnovitev sistema	27

S selitvijo proizvodnje avtomatskih stiskalnic, termoplastov in duroplastov na novo lokacijo Trata se je uredila tudi nova merilnica, ki jo predstavljamo v nadaljevanju. V poslovni enoti ECS so v lanskem letu objavili razpis za grafični logotip blagovne znamke ULTIMATE FLOW, ki je naletel na velik odziv. Prav tako je v lanskem letu stekla proizvodnja na linijah 771, kjer se bodo izdelovali motorji za pralne stroje in motorji za profesionalno uporabo.

Za leto 2018 smo v ospredje postavili kakovost. V duhu kakovosti smo podelili tudi letošnja priznanja za inovativnost za leto 2017, ki so jih prejeli posamezniki in skupine, ki so bistveno prispevali k izboljšavam. Najvišje priznanje, uro inovativnosti, je prejel Janko Zdravec. Vsem nagrajencem iskreno čestitamo.

Pomladni meseci so pestri s sejemskimi nastopi. Razstavljali smo na sejmih Mostra Convegno Italija ter IFAM in FairJob v Ljubljani. Obiskala nas je Lena Huang, ki je zaposlena v našem podjetju v Suzhouju na Kitajskem. Predstavljamo novozaposlene, ki so se odzvali na naše povabilo. Svet delavcev je začel z delom v novi sestavi.

Pišemo tudi o rezultatih vprašalnika o malici, čiščenju prostorov na Trati, zimskem dnevu na Soriški planini, novi uredbi GDPR o ščitenu osebnih podatkov posameznikov.

Za konec predstavljamo blagodejne učinke solne sobe, uspehe Smučarskega kluba Domel ter aktivnosti, ki sodijo v pomladni čas.

Želimo vam prijetno pomladno branje.

Uredniški odbor

DOMEL®

Domel, proizvodnja elektromotorjev in gospodinjskih aparatov Železniki, d.o.o.
Otoki 21, 4228 Železniki, Slovenija, tel.: +386 4 51 17 100,
fax: +386 4 51 17 106, info@domel.com; www.domel.com

MOZAIK - brezplačno glasilo podjetja Domel d.o.o.
naslov uredništva: Glasilo Mozaik - Domel, Otoki 21, 4228 Železniki
tel.: 04 51 17 173, fax: 04 51 17 106, e-mail: ales.markelj@domel.com

Odgovorni urednik: Aleš Markelj
Glavna urednica: Romana Lotrič
Člani odbora: Tadeja Bergant, Barbara Debeljak, Nataša Dolenc, Nina Drol,
Anita Habjan, Danica Jelenc, Štef Jeram, Janja Kozjek, Aleksander Volf,
Marija Demšar, Roman Mengušar

Foto: Barbara Debeljak, Anita Habjan, Aleš Markelj, Zoran Abram, Brane
Ozebek, Aleš Levanič, Andrej Tarfila, Eva Magda Demšar, Igor M. Bonča,
arhiv Smučarski klub Domel, arhiv Domel
Grafično oblikovanje: Klemen Budna/GTO Košir; Lektorica: Majda Tolar;
Tisk: Tiskarna GTO Košir; Leto 2018, številka 2; Letnik 38; Izvodov: 1850
Stališča avtorjev ne odražajo nujno stališč uredništva.

Na naslovnici: Narava se prebuja, (foto Barbara Debeljak)

Spoštovane sodelavke, spoštovani sodelavci!

V mesecu marcu smo podelili nagrade za inovativnost in se tako še enkrat spomnili na inovacije in inovatorje, ki so nas v preteklem letu s predlogi obogatili in nas naredili še močnejše in konkurenčnejše na trgu. Inovacije so za uspeh našega podjetja ključnega pomena, ne glede na to, ali gre za inovacijo s področja nove tehnične rešitve na izdelku, tehnološkem procesu ali pa za drobno izboljšavo, ki olajša delo, izboljša kakovost ali poveča produktivnost.

Matjaž Čemažar
Direktor - CEO

»Ustvarjalnost« in »Ambicioznost« sta vrednoti, na katerih v Domelu gradimo prihodnost. Ustvarjalnost je po definiciji proces, pri katerem sodelujejo prirodne nadarjenosti in predvsem vrsta priučenih veščin. Je proces kreiranja novih idej ali iskanja novih povezav med že obstoječimi idejami. Ko uspemo ideje udejanjiti v praktični uporabi, dobimo inovacijo. Ustvarjalnost torej ni dana samo izbrancem in genijem, z zavzetim in odločnim delom, ustrezno mero potrpežljivosti in vztrajnosti ter prizadevanjem za doseganje vedno višjih ciljev lahko v tem procesu sodelujemo prav vsi zaposleni. K temu nam pomaga velika mera ambicioznosti, ki je lastnost, pri kateri gre za vztrajno prizadevanje za doseg uspeha, doseganje ciljev in dosežkov.

Zaključili smo prvo četrtino leta in na tej osnovi že lahko naredimo oceno leta. Podobno kot nekaj zadnjih let bomo ob podobnem »dihanju« trga tudi letos preseгли planiran obseg prodaje. V prvih treh mesecih smo prodali za 36 mio €, kar je 20 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. S povečanim deležem stroškov materialov že čutimo posledice splošne gospodarske rasti, saj so se cene materialov pričele opazno dvigovati. Izziv za prihodnje mesece so vsekakor zaloge, ki nam še vedno rastejo in so bistveno višje kot planirane.

Kljub nekaterim znakom pregrevanja ekonomije strokovnjaki ne napovedujejo večjih sprememb v bližnji prihodnosti, napovedi o gospodarski rasti so še naprej optimistične.

Skrb vzbujajoče so politične napetosti med velesilami, zapiranje trgov in protekcionistične poteze, ki ogrožajo globalno ekonomijo, v katero smo vpeti tudi v Domelu. Z racionalnim, premišljenim in gospodarnim ravnanjem pri vsakem koraku in na vsakem področju podjetja lahko zmanjšamo tveganja in optimistično zremo v prihodnost.

KRATKE NOVICE

Barbara Debeljak

Marec 2018 – pomladni mesec izboljšav

V letu 2018 bo v Domelovem besednjaku vse-kakor prednjačila beseda kakovost in to načrtno.

V marcu smo temu namenili akcijo **Marec 2018 - pomladni mesec izboljšav** s tematiko **Kako**

zmanjšati stroške nekakovosti, izmet in druge izgube. Kje vidimo priložnosti? Z vpisom v spletno stran SORA vaša ideja oživi.

V sistem SORA je bilo v marcu vpisanih 125 predlogov. Od tega jih je bilo 85 vpisanih v obliki ideja -izboljšava, preostali so bili v obliki prej - potem.

Vsem sodelujočim se zahvaljujemo za vpis.

Kakovost je
NAVADA.

DOMEL

Prenova hale BMC

Prenova bivše hale BMC je bila v začetku aprila zaključena. S postavitvijo nove plošče smo v nadstropju pridobili novih 1.000 kvadratnih metrov proizvodnih površin, ki bodo namenjene za potrebe PE KM, in sicer predvsem za postavitev nove opreme za proizvodnjo EC-sesalne enote (program 712) ter za preselitev montažne linije 1 (program 729).

zgoraj

V pritličju bodo prenovljeni prostori namenjeni predvsem PE APEC za proizvodnjo novih elektromotorjev za potrebe avtomobilskega in vrtnega programa. Poleg tega so tu zgrajeni tudi novi pisarniški prostori oddelka SQA (razvoj dobaviteljev).

spodaj

Obiskali so nas bodoči inženirji

V mesecu marcu so nas že sedmo leto zapored obiskali škofoješki študentje Višje šole za strojništvo. Direktor kakovosti g. Miro Šmid jim je predstavil organizacijo, glavne kupce, zgodovino, programe in orodja v vseh fazah razvoja. Poudaril je zahteve kupcev, kaj pričakujejo naši kupci, kako ovrednotimo sprejemljiv rezultat in vrsto zanimivosti povezanih s kakovostjo. Po predstavitvi so se s tehnologi odpravili še na kratek ogled podjetja.

VIŠJA ŠOLA ZA STROJNIŠTVO ŠKOFJA LOKA

G. Miro Šmid

Kriminalistično preiskovanje delovnih nezgod

»Aktivno sodeluj, nezgode pri delu zmanjšuj.«

Ob vse večjem zavedanju pomena varnosti in zdravja pri delu v Domelu vsako leto organiziramo varnostno kampanjo. Letos jo vodimo pod geslom: »Aktivno sodeluj, nezgode pri delu zmanjšuj.«

V ta namen bodo v letošnjem letu za ključne kadre organizirana različna predavanja na temo zmanjševanja nezgod in varnejšega opravljanja dela. Prvi od predavateljev, g. Mikolčevič, je tehnologom, vodjem oddelkov in njihovim namestnikom predstavil, kako poteka kriminalistično preiskovanje delovnih nezgod.

Nabavna akademija

Odločili smo se za izvedbo nabavne akademije v Domelu. Na izobraževanju so prisotni vsi sodelavci iz nabave in iz drugih poslovnih enot, ki se z nabavo dnevno ukvarjajo. Imeli bomo skupno tri srečanja, kjer nam bodo priznane strokovnjakinje, same aktivne v nabavi že desetletja, predstavile nabavo v teoriji in praksi. Iščemo tudi skupne rešitve za nove zahteve, ki jih srečujemo vsak dan.

Podelitev certifikatov

V torek, 13. februarja, smo imeli podelitev certifikatov o uspešno izvedenem šolanju in zaključku projektov za zadnjo generacijo sodelavcev, ki so se šolali za 6 sigma strokovnjake, bodisi na osnovnem (»Green belt«) ali že naprednejšem (»Black belt«) nivoju.

Tako so se pridružili sodelavcem, ki imajo ta znanja že iz preteklih let (in upam, da ji tudi s pridom uporabljajo pri vsakdanjem delu). Seveda pa bomo izobraževanja izvajali tudi v bodoče.

Skupaj je tako zdaj v Domelu:

- 5 Black Belt 6 sigma strokovnjakov (BB),
- 35 Green Belt strokovnjakov (GB),
- 14 DFSS BB strokovnjakov (razvoj za 6 sigma – Design For Six Sigma),
- 16 DFSS GB strokovnjakov,
- 16 Yellow Belt usposobljenih sodelavcev (osnovna znanja Minitab programske opreme).

13. dm tek za ženske

Sobota, 26. maj bo ponovno v znamenju žensk, saj bo potekal 13. dm tek za ženske. Prijave zbiramo do četrтка, 3. maja na e-mail: igor.prezelj@domel.com. Vsem zaposlenim v skupini Domel, ki se boste na tek prijavi, startnino sponzorira podjetje.

DOMEL

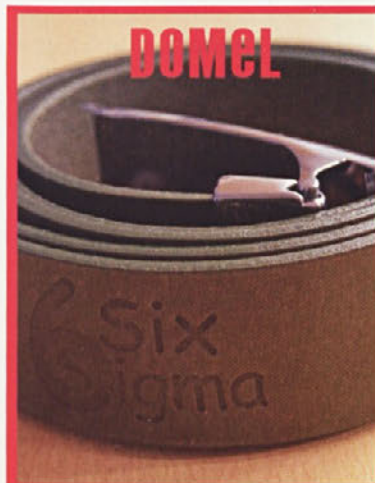

Prijave zbiramo do četrтка, 3. maja 2018, na tel. 04 51 17 269 ali E-mail: igor.prezelj@domel.com

Prezvem startnih številki bo potekal v Domelu. Startnino sponzorira Domel.

13. dm tek za ženske
sobota, 26. maj 2018, park Tivolj, Ljubljana

MERILNICA

TRATA

Boris Oblak

Ko je bila februarja leta 2016 sprejeta odločitev o selitvi proizvodnje avtomatskih stiskalnic, termoplastov in duroplastov na novo lokacijo Trata, so bili tako pri meni kot pri ostalih sodelavcih občutki mešani. Po eni strani novi prostori, novi sodelavci, skratka novi izzivi, po drugi strani nostalgija po okolju in sodelavcih v Železnikih. Skratka, občutki so bili nekako taki kot takrat, ko se seliš v novo stanovanje, hišo.

Že med načrtovanem procesa in postavitve proizvodnih strojev smo morali nekam umestiti tudi prostor za potrebe merjenj izdelkov, ki jih kasneje bodisi vgradimo v naše lastne motorje bodisi jih prodamo neposredno na trg. Ker je bila vsa projektna dokumentacija že narejena za merilnico v Železnikih, ki je bila na novo zgrajena leta 2015, smo se odločili, da to dokumentacijo uporabimo tudi na Trati in merilnico izdelamo v približno enakih merah, kar je bilo tudi mogoče glede na postavitev nosilnih stebrov, ki so v hali že obstajali. Seveda je pri izgradnji merilnice potrebno upoštevati tudi nekatere specifične zahteve, kot so: ločena temeljna plošča, ločen prezračevalni sistem, prepoved direktne zunanje svetlobe, mostovno dvigalo za merjenje orodij, ki mora imeti temelje ločene od osnovne temeljne plošče.

Naslednji izziv je bil delitev merilne opreme, ki jo uporabljamo za merjenje izdelkov, ki jih naredimo na lokaciji Trata. Res je, da so se vsi obstoječi izdelki že merili na lokaciji v Železnikih, zato smo se odločili, da preselimo en 3D stroj in trgalni stroj iz Železnikov na Trato. Ker je potreba po meritvah, glede na veliko število novih projektov, naraščala, smo se v letu 2017 odločili še za nakup novega 3D-stroja Global ter mikroskopa MarVision. Res se je v tem času kar nekaj merilne opreme, ki jo pri delu uporabljamo, tudi podvojilo

z merilno opremo v Železnikih. Seveda skušamo biti pri naročanju merilne opreme racionalni in nekaj od merilne opreme, kot so razni dvotočkovni, tritočkovni mikrometri, merilne kladice, merilni trni in merilni obroči, uporabljamo skupaj z zaposlenimi na popravilu orodij. Redna letna rekvizifikacija meril ostaja centralizirana na lokaciji Železniki. Tako imamo na lokaciji Trata trenutno na razpolago:

- 3D-merilni stroj velikosti 900 x 1500 x 800 s skenirno glavo, ločljivosti 1,8 + L/333 µm,
- 3D-merilni stroj velikosti 900 x 2000 x 800 mm, ločljivosti 2,2 + 3L/1000 µm,
- 2D-merilnik z mizico velikosti 400 x 250 x 100 mm ločljivosti 3,9 + L/100 µm,
- trgalni stroj, ki zmore sile do 50 kN, natančnosti 1 do 2 odstotka (odvisno od smeri delovanja in uporabljene sonde),
- merilnik hrapavosti,
- običajna mehanska merila, kladice, merilne obroče, čeljusti in trne.

Ob vsem zgoraj naštetem je jasno, da je za delovanje takega oddelka potrebno kar nekaj ljudi, ki so prišli iz lokacije Železniki, dodatno pa smo se morali v preteklih dveh letih tudi kadrovske okrepiti. Trenutno s procesnimi in končnimi kontrolorji pokrivamo dve izmeni, s sodelavci v merilnici redno pokrivamo 3 izmene, ostala potrebna prisotnost je urejena po sistemu dežurstev in čakanju »na klic«.

Na koncu ne morem mimo dejstva, da ohranjamo z merilnico v Železnikih tesne stike, saj se nekatere meritve izvajajo zaradi specifične opreme le na lokaciji Železniki. Rad bi se na koncu zahvalil vsem, ki ste nam na kakršenkoli način pomagali, da lahko na lokaciji Trata delo kakovosti opravljamo kakovostno.

BLAGOVNA

ZNAMKA ZA DOMELOVA ULTIMATE FLOW

Z Domelovimi puhalci se pojavljamo na globalnem trgu. S tega vidika je pomembna prepoznavnost. Eden od načinov povečanja prepoznavnosti so lastne blagovne znake, zato smo se sodelavci v PE ECS odločili registrirati lastno blagovno znamko za najnovejši dve izvedbi puhal.

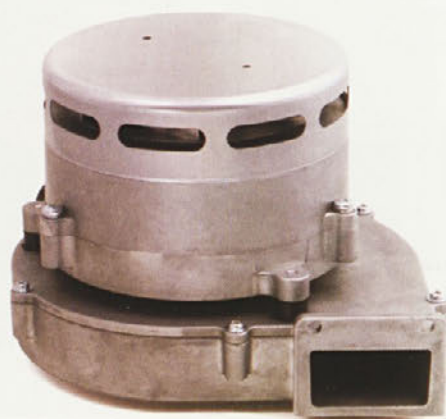
Marjan Kavčič

Puhala, ki jih razvijamo in proizvajamo v Poslovni Enoti ECS, so namenjena uporabi v strojih in napravah za različne namene: industrijsko odsesavanje, tiskarski stroji, medicinska oprema, sušilniki, transport granulata, ...

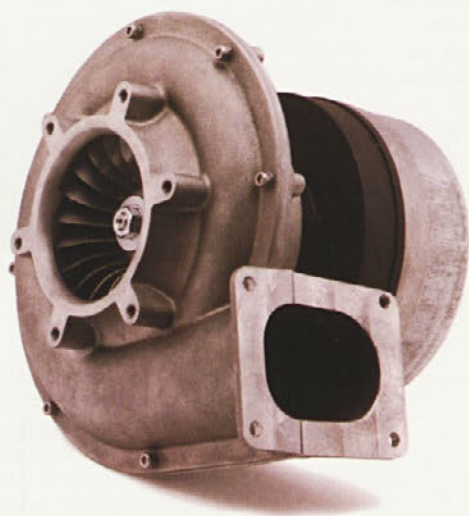
Za registracijo blagovne znamke smo se odločili pri puhalih 795 in 796, ki z vidika designa in tudi zagotavljanja pretočnih karakteristik nekoliko odstopata od do sedaj obstoječih.

Ker so ta puhalca v principu namenjena za aplikacije, kjer se zahteva večji volumetrični pretok delovnega medija, se je porodila ideja za ime ULTIMATE FLOW. Da bi tej besedni zvezi dodali še nek kvantitativni pomen, smo poleg imena predvideli še število za maksimalno vrednost volumetričnega pretoka, ki ga lahko doseže puhalo, izraženega v m³/h. Na osnovi te zamisli sledi oznaka za družino puhal 795: ULTIMATE FLOW 350 in za družino puhal 796: ULTIMATE FLOW 1000.

Prepoznavnost je večja, če je blagovna znamka predstavljena v grafični obliki. Poleg tega je postopek registracije v primeru grafične podobe blagovne znamke manj kompliciran. Zato smo se odločili, da objavimo razpis med sodelavci PE ECS za grafični logotip blagovne znamke ULTIMATE FLOW. Razpis se je izvedel v okviru sistema SORA za registracijo

Puhalo iz družine 795

Puhalo iz družine 796

idej in izboljšav, komisija pa je potem predloge ovrednotila in se odločila za najbolj primerne. Posameznik lahko prijavi le en predlog, v okviru tega predloga je bilo lahko priloženih več različnih izvedb oziroma oblik logotipa.

Odziv je bil zelo velik. Predloge je podalo 20 sodelavcev, kar pomeni, da je v povprečju približno vsak tretji zaposlen v PE ECS podal svoj predlog. Znotraj teh predlogov je bilo preko 50 idej za logotip. Odločitev komisije zato ni bila lahka. Najbolj je izstopal predlog, ki ga je podal Blaž Hafner:

Trenutno postopek registracije blagovne znamke še poteka. Zaščiten bo na trgih, kjer že tržijo EC-puhala: Evropa, ZDA, Japonska, Kitajska in Indija. Blagovna znamka v grafični obliki bo tudi v pomoč pri tržnih aktivnostih.

Vsekakor bo blagovna znamka ULTIMATE FLOW pripomogla k prepoznavnosti Domela, Domelovih produktov in kompetenc ter posledično prinesla uspeh na trgu.

MOTORJI

IN POGONI KODE 771

Sandi Dolenc

V letu 2017 je stekla redna proizvodnja na linijah 771. Na njih se bodo izdelovali motorji za pralne stroje, pa tudi motorji za profesionalno uporabo. Opis uporabe motorjev za pralne stroje bo tema članka v prihodnosti, v tem članku se bomo osredotočili na motorje kode 771 za profesionalno uporabo.

Profesionalne pečice: gre za pečice, ki se uporabljajo v profesionalnih kuhinjah v hotelih, pekarnah, večjih gostinskih obratih, ladjah.

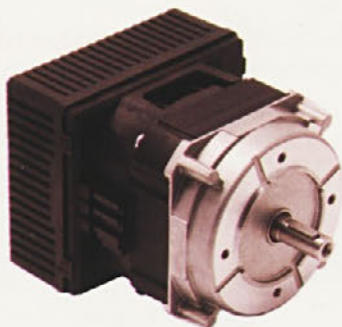

Obratovalni pogoji motorja so zelo zahtevni, saj znaša zahtevana življenjska doba 40.000 ur. Maksimalna temperatura v pečici, ki doseže do 300°C, se prenaša na motor, kar vpliva na njegovo življenjsko dobo. Posebej kritični so ležaji, zato so uporabljeni specialni ležaji z visoko temperaturno mastjo. Zaradi možnega kontakta gredi motorja s hrano mora biti le-ta izdelana iz nerjavnega jekla.

Sama priprava hrane je zelo avtomatizirana. Posamezen tip hrane se položi na določeno polico v pečici, izbere se tip hrane, čas pečenja in temperaturo pečenja pečica izračuna sama. Postopek se ponovi z drugim tipom hrane, ki se položi na drugo polico, vnese se zopet tip hrane, ostalo je avtomatsko. V pečici se torej lahko istočasno pripravlja večje število popolnoma različnih tipov hrane: ribe, meso, zelenjava, testenine, kruh. Na dnevu dobaviteljev Rationala smo imeli priložnost

poskusiti različne vrste hrane pripravljene v njihovih pečicah – vse po vrsti so bile zelo okusne.

Ventilacijska tehnika: za razliko od motorjev za profesionalne pečice v tem primeru kupcem dobavljamo motor z elektronom, ki je integrirana na zadnji strani motorja (pogon).

Prva aplikacija pogona so grelci prostorov, kot so proizvodne hale in skladišča. V principu naprava lahko prostor tudi ohlaja, ne gre pa za klasično klimatsko napravo. Skozi hladilnik na sprednji strani naprave kroži topla ali hladna voda. V zadnjem delu naprave je pritrjen Domelov pogon. Motor ima na gredi nameščeno ventilatorsko kolo, ki s svojim vrtenjem povzroča pretok zraka iz zadnjega dela naprave preko hladilnika v prostor. Naprava na ta način prostor ogreva ali pa hladi.

Naslednja aplikacija so zračne zavesе. Te naprave so nameščene na vhodnih vratih poslovnih stavb in trgovin in preprečujejo vdor zunanjega zraka v stavbo. Na os motorja je nameščeno dolgo, okroglo ventilatorsko kolo majhnega premera, ki s svojim vrtenjem

ustvarja nekakšno zračno zaveso med zunanjim in notranjim zrakom stavbe. Dolžina naprav se giblje od 1 m do 2,5 m.

Zadnja aplikacija so klasične klimatske naprave. Pogoni kode 771 so namenjeni klimatskim napravam manjših moči, torej za manjše poslovne stavbe in stanovanjske komplekse. Klimatska naprava »umazan« in vroč zrak vodi do izmenjevalca toplote, kjer se očisti in po potrebi ohladi. Za pretok zraka notraj klimatske naprave skrbijo Domelovi pogoni.

Potenciali za uporabo pogonov kode 771 se pojavljajo tudi drugod, za druge aplikacije. Trenutno smo za nekaj dodatnih aplikacij v fazi vzorčenja in čakamo odziv kupcev.

SEJEMSKI

NASTOPI V FEBRUARJU IN MARCU

Romana Lotrič

Prva polovica leta je na sejemskega področju izredno pestra. V prejšnji številki smo že predstavili štiri nastope, ki so se odvijali v različnih deželah. V februarju in marcu smo razstavljali na sejmu IFAM v Ljubljani, na Mostra Convegno v Milanu ter se predstavili na zaposlitvenem sejmu JobFair, katerega glavni namen je sodelovanje med študenti, fakultetami in podjetji.

IFAM, Ljubljana

Vsako drugo leto se na sejmu IFAM (Mednarodni strokovni sejem za avtomatizacijo) Domel predstavi s proizvodi Bosch Rexroth, ki jih zastopa na slovenskem trgu. To so pogoni in linearna tehnika. Letos je bil sejem prvič spet v Ljubljani od 12. do 14. februarja. Sejem je bil dobro obiskan in odločitev glede razstavnih eksponatov pravilna, saj je zanimanje za elektromehanske cilindre zelo naraslo.

Mostra Convegno Expocomfort, Milano, Italija

Sejem MCE se usmerja v udobje bivanja v prihodnosti. Njegovi glavni sklopi so ogrevanje, hlajenje, voda in energija. Sejem se odvrti vsako drugo leto in je v letošnjem letu največji takšen sejem v Evropi. Tukaj že vrsto let razstavljamo motorje programa EC-pogoni, ki se v veliki meri uporabljajo za pogon ventilatorjev v prezračevalnih napravah. Predstavili smo novo generacijo EC-motorjev, ki so glede izkoristka v samem svetovnem vrhu. Prav tako pa smo razširili razpon moči, ki sedaj segajo vse do 50 kW.

JobFair Ljubljana

27. in 28. 3. smo se predstavili na JobFair-u na fakulteti za Elektrotehniko v Ljubljani, ki ga je organiziral Eestec (študentsko društvo). Poleg sodelavcev iz kadrovskega oddelka so se nam pri predstavitvi pridružili sodelavci iz razvoja, informatike in ADP ter tudi naši štipendisti, ki so bili takrat na fakulteti. Predstavili smo področja dela in pokazali naše izdelke, največ zanimanja pa so študentje pokazali za robotiko, razvoj elektronike ter e-kolo, ki je bil največji hit na sejmu. Če sklepamo po udeležbi na hitrih zmenkih, ko so kandidati zapolnili vse termine, lahko rečemo, da smo uspešno predstavili Domel ter mogoče privabili kakšnega novega sodelavca.

PODELITEV

DOMELOVIH PRIZNANJ ZA LETO 2017

Martin Pintar

Ste se kdaj vprašali, ampak resno vprašali, kaj pravzaprav je kakovost? Kaj nam pomeni kakovost? Kaj bi lahko pomenila kakovost drugim? Kako bi opisali kakovost ljudem okrog nas? Kako prepoznamo kakovost, ko jo vidimo? Kaj so glavni elementi kakovosti? Koliko vprašanj! Zanimivo bi bilo slišati odgovore nanje, kajne?

To je izvleček iz uvodnih besed Tadeje Bergant, letošnje voditeljice že enajste zaporedne podelitve Domelovih priznanj in nagrad s področja splošne inovativne dejavnosti, procesov stalnih izboljšav, vrednot in razvojnih projektov. Uvodno razpredanje voditeljice, kaj je kakovost, in v nadaljevanju še nagovor direktorja področja kakovosti Mira Šmida je nakazal, da je rdeča nit letošnje podelitve KAKOVOST v prepletu z inovativnostjo.

Osnova za podelitev nagrad iz splošne inovativne dejavnosti za leto 2017 je bilo 689 idej, pobud ali izboljšav, ki so bile registrirane v spletno stran SORA. Od teh jih je bilo 108 s strani predlagateljev že v začetku opredeljenih v kategorijo kakovosti. V povprečju 689 izboljšav pomeni 0,55 predloga na zaposlenega, v skupinah z avtomobilskim programom je bilo povprečje 1,88 predloga na zaposlenega. Bronasta in srebrna priznanja se podeljujejo v petih skupinah, kamor so razporejeni zaposleni iz režijskih služb, in petih skupinah, kamor so razporejeni zaposleni iz proizvodnih oddelkov. Za preteklo leto je bilo podeljenih 6 bronastih priznanj za inovativnost, 8 srebrnih priznanj za inovativnost in zlato priznanje za inovativnost.

Podelitev zlatega priznanja

skupina	naziv skupine	št.zap. v skupini	število predlogov	Zlato priznanje	Srebrno priznanje	Bronasto priznanje
1	P: gredi, orodjarna	116	10	Janez Zdravec	/	/
2	P: APEC, ECS	124	74		Lidija Šolar	Luki Špilak
3	P: PE SE	157	13		Andreja Potočnik	/
4	P: AS, BS	114	40		Matjaž Šturm	/
5	P: LS, MO, IP Reteče	144	54		Ljubica Pokleka	/
6	R: kakovost Trata, PE KO	124	80		Marko Podobnik	Matej Bevk
7	R: PESE OZI	118	77		Mitja Lotrič	Franc Prezelj
8	R: razvoj, prodaja, kak.	137	64		Mirko Gaser	Janez Luznar
9	R: nabava, splošno, frp	101	57		/	Simon Mijatovič
10	R: ECS, APEC, LS, MO	117	220		Jernej Tomažin	Denis Ovniček
		1.252	689			

P - proizvodnja R - režija

Sedemindvajset registriranih predlogov je prineslo priznanje za največje število vpisanih predlogov Martini Tompa iz APEC-a, priznanje za podporo inovativnosti pa je prejela njena sodelavka Elizabeta Thaler.

Zlato nagradjenec za leto 2017 je JANEZ ZADRAVEC. Janez je v svoji delovni karieri nabiral izkušnje na različnih delovnih mestih. Z izkušnjami mojstra v montaži je leta 2010 prišel v področje kakovosti, najprej kot prevzemni kontrolor, v letu 2017 pa je postal pomočnik vodje oddelka kakovosti na področju montaže sesalnih enot. Vsa leta je zelo aktiven uporabnik spletne strani SORA, kar se kaže na seznamu registriranih predlogov in v preteklosti že prejetih priznanj. V letu 2013 je bil prejemnik bronastega priznanja, leta 2015 srebrnega. Lahko ga imenujemo kar inovator kakovosti, kajti eno je opravljati delo t.i. »kontrola kakovosti« samo na izdelkih, kar običajno pomeni samo štetje »mrtvih« in ne prinaša bistvene dodane vrednosti. Popolnoma nekaj drugega je iskanje priložnosti za izboljšave izdelkov in procesov, ki imajo v končni fazi vpliv na izhodno kakovost.

Direktor kakovosti Miro Šmid med uvodnim govorom

Voditeljica Tadeja Bergant

Domelove vrednote s poudarkom na sodelovanju so letos pokazale na Ireno Lotrič iz finančno-računovskega področja in Izidorja Pintarja iz oddelka nadzora kakovosti pri montaži sesalnih enot.

TPM-priznanje je prejela skupina z nazivom Rotorska 482 pod vodstvom Matjaža Klobovsa. V skupini sodelujejo še: Uroš Leban, Urban Debeljak, Sejfo Mušič, Veselka Radanović, Armin Tralješič, Zajim Omič, Jasmina Kamenčič, Ivan Blatnjak, Bujar Mehani, Bernardka Eržen, Marko Krančan, Denis Ovniček, Marko Kos in Štefan Jenko.

Nagrajen je bil razvojni tim za projekt Razvoj izoliranega statorja in obroča za novega kupca. Ekipo pod vodstvom projektnega vodje Jureta Brovča sestavljajo še: Blaž Bečan (kakovost), Klemen Eržen (tehnologija), Kristjan Martič (tehnologija), Miha Urh (konstrukcija) in Janez Freljih (konstrukcija).

"Razvoj izoliranega statorja in obroča" za kupca Pierburg je bil za projektni tim Domel velik izziv, še posebej zaradi dejstva, da Pierburg v avtomobilski industriji igra pomembno vlogo in to je bil Domelov prvi projekt z njim. Razvoj izoliranega statorja z obročem je bil podprt s

Razvojni tim

projektnim vodenjem v obeh fazah, tako razvojni kot serijski. Razvojni projekt se je začel januarja 2015, v začetku aprila 2015 so bili iz prototipnega orodja že izdelani prvi vzorci. Razvojni projekt je trajal do decembra 2016, ko je bila potrjena nominacija in odobrena faza razvoja za serijsko proizvodnjo. Maja 2017 so bili izdelani prvi vzorci na serijskih orodjih in opremi, konec novembra 2017 je bil oddan prvi PPAP. Odobrena je pogojna serijska proizvodnja, pripravlja se drugi PPAP z vsemi izboljšavami za dokončno odobritev.

Častni gost pri podelitvi Domelovih priznanj je bil prof. dr. Marko Jaklič, redni profesor za področje poslovne ekonomije na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Inovativnost je ena od njegovih specialnosti in v njegovem sproščnem slogu je nagovoril tudi letošnje nagrajence, jih pohvalil ter jim čestital za trud, pogum in pripravljenost, da se izpostavijo.

Za zaključek se je predsednik uprave Matjaž Čemažar zahvalil nagrajencem in sodelujočim za njihov prispevek k poslovanju in kakovosti in vse tudi za naprej povabil k aktivnemu vključevanju v procese stalnih izboljšav.

Kot že nekaj let zapovrstjo so nam tudi tokrat program z glasbo popestrili učenci OŠ Železniki.

Letos sta pod vodstvom gospe Marjete Naglič nastopila brata Marko in Štefan Kejžar, prvi s kitaro in drugi s harmoniko.

Več o sami podelitvi in opisi nagrajencev so objavljeni v obvestilih spletne strani SORA.

Prejemniki priznanj

INTERVJU

Z ZLATIM NAGRAJENCEM JANKOM ZADRAVCEM

Nataša Dolenc

Zlati nagrajenec za dosežke iz splošne inovativne dejavnosti v preteklem letu prihaja iz področja kakovosti. Vsa leta je aktiven uporabnik spletne strani SORA. V letu 2013 je bil prejemnik bronastega priznanja, leta 2015 srebrnega, za leto 2017 je prejel zlato priznanje.

Kdaj si prišel v Domel in na katero področje?

Začel sem leta 1984 in po končanem pripravništvu odšel na službenje vojaškega roka. Februarja leta 1986 sem se zaposlil v montaži, na oddelku Indramat. Štiri leta sem bil tam, določili so me za mojstra v montaži. Začel sem na rotorski liniji, potem na statorski, na montaži motorja 462, potem pa sem spet šel nazaj na stator. Leta 2010 se je v kontroli spraznilo delovno mesto in potem sem prišel v kontrolo montaže, najprej kot prevzemni kontrolor.

Pri svojem delu iščem priložnosti za izboljšave izdelkov in procesov. Izziv mi je oblikovanje in izdelava manjših pripomočkov in naprav, ki izboljšujejo kakovost v podjetju. Prvega hitrega predloga oziroma izboljšave se ne spominjam, vsake ideje tudi ne vpišem. Sem takšen človek, ki lažje nekaj naredi kot napiše.

Zavedam se sposobnosti Domela in sem prepričan, da se posameznikova ideja, zapisana v SORO, sploh če je podkrepjena z dobro rešitvijo, hitreje realizira. Vsaka realizirana ideja pomeni velik prihranek za Domel.

Moji predlogi v preteklem letu se lahko delijo na dve področji, in sicer na področje za izboljšanje tehnologije za večjo kakovost izdelkov in odpravo izmeta, drugi del pa se nanaša na spremembo dokumentacije s ciljem boljše kakovosti ali večje dobičkonosnosti naših izdelkov.

Naslovi mojih lanskih predlogov so: Sprememba kolektorja na rotorjih 463 z dvojnimi navitjem, Števec zvarov, Predelava priprave za vtiskovanje dvojnega kontakta za stator 463-467, Kegru kolektor za profesionalne enote, Zamenjava vodila na enotah 463 z bakreno ščetko, Porivač izolacije na vlagalni SL 2, Senzorji in pa Valovita podložka na enoti 729.

Prejel si zlato priznanje za inovativnost v letu 2017 v podjetju Domel. Kaj ti priznanje pomeni?

Ko me je Martin obvestil, sem bil zelo presenečen, ker nisem vedel, da sem v lanskem letu napisal toliko predlogov, saj za svoje predloge ne delam evidence. Na začetku sem bil šokiran, potem pa zelo vesel in počaščen, saj se lahko vsi strinjamo, da gre za izjemno nagrado, ki bi jo rad prejel vsak zaposleni.

Kako gledaš na sistem inovativnosti v Domelu?

Sistem inovativnosti dobro funkcionira. Včasih ni bilo tako zapeljano. V glavo ti je padla ideja, ki si jo nato preizkusil, pokazal šefu, težje pa jo je bilo zapisati in spraviti v življenje. Včasih je samo ideja, in to dobra, ki to tudi ostane, saj je sama izvedba vprašljiva oziroma zaradi same narave procesa tudi neizvedljiva. Vedno ni podpore v oddelku, kjer spreminjaš oziroma želiš realizirati idejo, in zato nam sedaj podpora s strani sistema inovativnosti in Martina izredno pomaga.

OBISK

PODJETJA LIP BLED

Erika Teropsič

Z Barbaro sva obiskali podjetje LIP Bled d.o.o. - proizvodnja in prodaja notranjih vrat.

Podjetje sva izbrali z namenom, da si ogledava še drugačen pristop k izvajanju metod vitke proizvodnje. Sprejel naju je vodja oddelka stalnih izboljšav g. Bojan Jakopič.

Leta 2013 se je vodstvo začelo resno pogovarjati o uvajanju procesa vitke proizvodnje v podjetje. V sodelovanju z zunanjim svetovalcem so postavili izhodišča za metodo TPM, kot jo določajo izvorni japonski standardi »JIPM«. Metoda je razdeljena na osem glavnih stebrov, ki zajemajo vse zaposlene in vsa področja ter funkcije v proizvodnem podjetju. Vsak steber ima svoj tim, izdelan akcijski načrt, Y diagrame in jasno opredeljene cilje. V izvajanje metode so vključeni: vodstvo, vodje timov in vodje delovnih skupin. Začeli so s 5S-metodo na dveh pilotnih deloviščih v proizvodnji in jo postopoma uvajali po celotni organizaciji, tudi v pisarnah.

Težave, s katerimi se ukvarjajo, so predvsem pomanjkanje kadra na področju vzdrževanja, zato je zagotavljanje rednega izvajanja preventivnega vzdrževanja slabše. V proizvodnji je zaposlenih veliko agencijskih delavcev, kar zahteva pri izvajanju metode 5S veliko truda predvsem na področju spreminjanja delovnih navad zaposlenih.

Zavedajo se, da bo potrebno več aktivnosti na področju sodelovanja in vključevanja proizvodnih delavcev pri izvajanju 5S-metode.

MOJ OBISK V DOMEL SLOVENIJA

Lena Haung

V veliko čast mi je bilo, da sem med 18. in 29. marcem obiskala sedež našega podjetja Domel Slovenija.

To je bil moj prvi obisk Slovenije. V Domelu so me toplo sprejeli. Začutila sem svež zrak in čisto vodo, ki jo je mogoče piti neposredno iz pipe, tudi hrana mi je bila všeč. Počutila sem se kot prerojena in utrujenost dolgega potovanja se je hitro razblinila.

Ljudje v Domel Slovenija so prijazni, prijetni in navdušeni. Pisarne, delavnice in drugi prostori podjetja, ki sem jih obiskala, so čisti in urejeni. In kjer je velik pretok zaposlenih, so vedno brezplačno na voljo jabolka.

Domel Slovenija ima vzpostavljen celovit sistem. Ljudje pri delu sledijo dogovorjenim postopkom in se nenehno izpopolnjujejo za nove izzive. Sodelavci so mi bili v veliko pomoč pri vprašanih, ki jih imamo v Domelu Kitajska, ter z menoj delili znanje o načrtovanju, nabavi, zalogah, nekaterih programih, ki jih je razvil oddelek za IT, itd.

Proizvodne linije so učinkovite, večina dela je avtomatiziranega. Pri nekaterih izdelkih je avtomatiziran že celoten proizvodni proces. Tudi odpadni material v proizvodnji se zbira samodejno. Delovanje vsakega stroja nadzira sistem, zaposleni v pisarnah pa lahko v sistemu kadarkoli poiščejo informacije, ki jih potrebujejo.

Imamo močno ekipo za raziskave in razvoj. Veliko je raznovrstnih naprednih tehnologij in sodobne opreme za testiranje, sodelavci pa so visoko izobraženi, nekateri od njih so celo doktorji znanosti.

Poslovno potovanje je bilo kratko, a mi je dalo veliko dodatne spodbude. Ponosna sem, da delam v Domelu.

Hvala Domelu! Hvala vodstvu! Hvala vsem sodelavcem!

多麦斯洛文尼亚 道迈尔公司之旅

很荣幸能在3月18日-3月29日期间拜访道迈尔公司斯洛文尼亚总部。

这是我第一次前往斯洛文尼亚。道迈尔热情地招待了我，在这里，我感受到了新鲜的空气，喝到了干净的水，甚至自来水都可以直接饮用，食物也合我的胃口，非常美味。这些都让我精神焕发，长途旅行的疲倦也一扫而空。

在斯洛文尼亚道迈尔公司，大家都彬彬有礼，非常的友善热情。无论是办公室、车间、还是其他所到之处，都很干净整洁。而且人们经常去的地方还免费供应苹果。

斯洛文尼亚道迈尔创建了一套完整的体系，人们按照流程工作，并不断提升自我迎接新的挑战。关于苏州工厂的一些疑问，总部同事们提供了很多帮助，分享了更多关于计划、采购、库存以及IT部门开发流程的相关知识。

总部的生产线高效运行，大部分操作可以自动完成。有一些产品已实现全自动化生产。甚至，生产中的废料也是自动收集。系统会监控每台机器的工作状态，办公室人员可以随时通过系统获取信息。

我们有一个强大的研发团队，掌握多种先进技术，拥有先进的检测设备，研发部同事均受过高等教育，有些同事甚至拥有博士学位。

这次参观虽然短暂，却进一步激励了我，我为在道迈尔工作而感到自豪。

谢谢你，道迈尔！感谢管理团队！感谢所有同事！

Danica Jelenc

Tudi letošnje leto je na področju zaposlovanja zelo pestro. Na dan 31. marca 2018 nas je bilo zaposlenih 1282, in sicer: Domel 1031, Domel Holding 207, Domel IP 32, Domel Energija 6, Domel Elektronika, Domel Tehnologije, VTN, Domel Razvoj rešitev, DH Ventilatorji 6.

V prvih treh mesecih letošnjega leta smo zaposlili 38 novih sodelavcev, 23 pa jih je odšlo. Tistim, ki so se zaposlili januarja in februarja, smo poslali prošnje, če bi se predstavili v našem glasilu. Vsem, ki ste se na naše vabilo odzvali, se vam še enkrat zahvaljujem.

Erik Čuk

Prihajam iz Škofje Loke. Po izobrazbi sem doktor elektrotehnike, po izkušnjah vodja projektov, prodajni inženir in programer, po duši pa podjetnik in motivator. V Domelu vidim veliko možnosti za osebno rast in strokovni razvoj. Prav tako delovno okolje omogoča pravo ravnovesje med zasebnim in poslovnim življenjem ter ohranja tople odnose med sodelavci. V prostem času se rad sprostim s tekom v naravi ali hojo v hribe, poleg tega pa doma rad zaigram tudi na bas kitaro.

Andreja Tolar Lotrič

Sem Andreja Tolar Lotrič in prihajam z Rudna. Preden sem se zaposlila v Domelu, sem bila zaposlena pri najboljšem sosеду. Zadnjih 12 let sem delala v računovodstvu. Ker sem se vsak dan vozila na delo v Ljubljano, sem iskala službo bližje domu. V Domelu sem zaposlena od 1. marca v FRP-ju, na delovnem mestu obračunovodja. Prosti čas najraje preživljam v naravi z družino in s prijatelji.

Klemen Košir

Sem Klemen Košir, star 19 let. Prihajam iz Škofje Loke, po izobrazbi sem inštalater strojnih inštalacij. Šolsko prakso in poletno delo sem opravljal v Knauf Insulation in v Polycomu. V Domelu sem se zaposlil, ker tukaj dela že nekaj mojih prijateljev.

Opravljam delo v proizvodnji in včasih tudi delo na vzdrževanju. Med sodelavci sem bil dobro sprejet.

Matevž Remic

Sem Matevž Remic, prihajam iz Naklega, po izobrazbi sem elektrotehnik elektronike. Šolanje sem zaključil pred slabimi devetimi leti. Ravno v tistem času je nastajala gospodarska kriza, zato službe za mojo izobrazbo nisem dobil nikjer. Sedem let in pol sem delal kot prodajalec na bencinskem servisu, enajst mesecev v Trzinu ter šest let in pol v Škofji Loki. Za Domel sem se odločil zato, ker sem slišal same pozitivne informacije o podjetju od strank na bencinskem servisu in od prijateljev. Želel sem se pa tudi preizkusiti v poklicu, ki je primeren moji izobrazbi. Delam v proizvodnji Apec in sem na delovnem mestu Husqvarna, kjer izdelujem statorje za

motorno žago, nitno koso ter motorno žago za drevje. Sodelavci so super, zelo so mi dobro razložili potek delovanja statorjev na stroju. Kadar nisem v Domelu, se v prostem času rad ukvarjam s športom, trenutno največ hodim v hribe, ko pa bo prišlo toplejše vreme, je moja strast kolesarjenje. Ukvarjam se tudi s hitrostrnim rolanjem, fitnesom in občasno s tekom. Rad skrbim za svojo telesno pripravljenost, saj mi telesna pripravljenost pomaga tudi pri vsakdanjih naporih.

Matej Bunderšek

Sem Matej Bunderšek in prihajam iz Zbilj. Star sem 29 let, po poklicu sem gostinsko – turistični tehnik. Moje doseganje delovne izkušnje sem si nabiral predvsem z delom v gostinstvu, zadnjih nekaj let pa kot kuhar v šoli in vrtcu. Ker je urnik dela v gostinstvu precej naporen, se nisem več videl v tem poklicu. V Domelu sem se zaposlil, ker me področje strojništva zanima že od mladosti in se vidim v tej smeri. Rad imam nove izzive, poleg tega pa sem o podjetju Domel slišal veliko pozitivnih stvari. V Domelu sem zaposlen od meseca februarja in delam na montažni liniji 10, kjer se uvajam pod mentorstvom g. Janeza Šušteršiča. Sodelavci so me lepo sprejeli.

V prostem času se rekreativno ukvarjam s športom, hodim v hribe in se družim s prijatelji.

Dejan Fras

Moje ime je Dejan Fras, prihajam iz Lenarta v Slovenskih goricah. Po izobrazbi sem računalniški tehnik, vendar sem se preizkusil na različnih delovnih mestih. Delal sem kot: računalniški operater v grafičnem studiu, pomočnik tiskarja v tiskarni, skladiščnik, izmenovodja v proizvodnji papirnatih brisač, monter savn, monter oken in vrat.

Po preselitvi v Škofjo Loko sem iskal novo zaposlitev. Večkrat sem na cesti srečeval Domelovo tovorno vozilo, zato sem pobrskal po spletu, da vidim, s čim se ukvarjajo v tem podjetju. Možnost zaposlitve me je pritegnila, ko sem izvedel, da se ukvarjajo z izdelavo elektromotorjev. V otroštvu sem namreč rad zbiral elektromotorje iz električnih avtomobilčkov in se zanimal za področje elektrotehnike, vendar do sedaj nisem imel priložnosti, da delam na tem področju. Trenutno sem zaposlen v oddelku

za brušenje gredi. V službi se dobro počutim, prav tako so me sodelavci lepo sprejeli, saj so odprti do novih ljudi in pripravljeni pomagati.

Čas najraje preživljam z družino. Preostali del prostega časa pa izkoristim za raziskovanje podzavesti in uporabo zdraviških metod.

Vesna Strel

Sem Vesna Strel in prihajam iz Gorenje vasi v Poljanski dolini. Po izobrazbi sem prodajalka. Za zaposlitev v Domelu sem se odločila zato, ker so mi to svetovale prijateljice, ki so v Domelu zaposlene že več let.

Moje delovno mesto je na montažni liniji 10. Kot novozaposlena sem bila med sodelavci lepo sprejeta.

V prostem času najraje planinarim, kjer uživam v lepotah narave.

Maruša Gretič

Sem Maruša Gretič, živim na Češnjici, po izobrazbi sem diplomirana ekonomistka. 14 let sem delala v bančništvu v podpori notranjim uporabnikom, za zaposlitev v Domelu pa sem se odločila zaradi bližine in želje po spremembi. Sodelavke v računovodstvu so me lepo sprejele medse in veseli me, da so z mano pripravljene deliti svoje znanje in dobro voljo.

Da se vsak dan naučim nekaj novega, poskrbijo tudi moji trije fantje - Nejc, Bor in Jan, ob katerih mi ne preostane prav veliko časa za hobije, so pa zato trenutki, ki jih preživim z njimi, pestri in neprecenljivi.

REZULTATI

ANKET O MALICI

Janja Kozjek

V marcu 2018 je potekalo anketiranje glede malice na vseh lokacijah Domela. Naj se najprej zahvalim vsem, ki ste si vzeli čas in izpolnili anketni vprašalnik. Na kratko bom povzela rezultate ankete.

Vaš odziv je bil velik, saj smo dobili vrnjenih 851 anket, kar pomeni 64 % zaposlenih. Od tega je bilo 313 anket od zaposlenih v proizvodnih oddelkih, 532 anket pa od zaposlenih v režijskih oddelkih. Šest anket ni bilo označenih.

Skupno je sodelovalo 541 moških in 310 žensk.

Po posameznih lokacijah je bilo oddano število anket sledeče:

- Otoki 537,
- Na Plavžu 93,
- Trata Škofja Loka 123,
- Reteče 95.

Pri treh anketah lokacija ni bila označena.

V Retečah že nekaj let ni organizirane malice, ker je pred tem na malico hodilo samo okrog 10 - 12 zaposlenih. Zato smo ponovno spraševali, če bi redno jedli obrok, ki bi ga Reina vozila v Reteče s sistemom prednaročanja. Odgovori so bili sledeči:

- redno 47,
- občasno 39,
- nikoli 8.

Na vprašanje, zakaj ne bi redno hodili na malico, je bilo največkrat izpostavljeno sledeče:

- triizmensko delo,
- brezglutenska dieta,
- neustreznost jedi,
- od doma prinesena malica,
- predraga malica ...

Na Plavž vozijo topli obrok na podlagi prednaročanja iz Marin d.o.o. V odgovorih je bilo največkrat izpostavljeno sledeče:

- želeli bi imeti malico še v popoldanskem času (odgovorilo 1/2 anketiranih)
- nezadovoljni so s kvaliteto hrane (postana, hladna, ...), predvsem s solato (postana, enolična, ...),
- želeli bi tudi možnost polovičnega obroka,
- moti jih nečistoča miz, pribora, ...

Trata Škofja Loka ima tudi sistem prednaročanja, za topli obrok skrbi Reina d.o.o. V odgovorih v anketi je bilo zaznati sledeče:

- premajhni obroki glede na delo, ki se opravlja (premalo priloge ...)
- jedilnica je predaleč od obrata,
- želeli bi si tudi polovične obroke,
- urediti več terminalov za prednaročanje oz. če je le-to možno preko SAP-a,

- velikokrat določenih jedi popoldne zmanjka,
- malica tudi čez vikende ...

Na malico hodi redno 33 % anketirancev, občasno 48 % in 19 % nikoli.

Otoki imamo svojo kuhinjo, katere najemnik je Marin d.o.o. Glede na največje število zaposlenih, je bilo tudi odgovorov največ, in sicer se je iz njih dalo razbrati naslednje:

- 31 % zaposlenih bi želelo polovične obroke in bi tudi zato hodili na topel obrok,
- Želijo si večjo raznovrstnost in pestrost menijev - na podlagi tega se je 43 % anketiranih popolnoma strinjalo s tem, da se za ponudbo več menijev uvede prednaročanje (22 % se je delno strinjalo, 13 % pa je temu nasprotovalo),
- na vprašanje, ali se jim hrana zdi dovolj zdrava in kakovostna, je 48 % zaposlenih odgovorilo z DA in 30 % z NE, 22 % na to vprašanje sploh ni odgovorilo,
- s pestrostjo jedilnika je popolnoma zadovoljnih 19 %, dokaj zadovoljnih 41 % in 17 % je nezadovoljnih; 23 % anketiranih na to vprašanje sploh ni odgovorilo,
- veliko pripomb je bilo glede raznovrstnosti in izbire solat, še posebej je premalo sezonskih,
- slaba kvaliteta mesa,
- želja po večih dobaviteljih iz lokalnega okolja,
- manj uporabe nezdravih in pregrethih maščob ...

Na vseh lokacijah je bilo osebje ocenjeno kot prijazno. Postrežba je hitra. Nezadovoljni ste z higieno jedilnih miz, pribora in prostorov, predvsem Na plavžu.

Vaše predloge in ocene bomo prenesli našim najemnikom in se v največji možni meri dogovarjali glede izboljšanja kvalitete malic, pestrosti in drugih želja ter pripomb.

Aleksander Volf

Prvi svet delavcev je bil pri nas konstituiran v mesecu decembru leta 1993. V letošnjem letu pa nam je pričel teči že sedmi (7.) mandat in v vseh teh letih smo doživljali vzpone in padce. Postavljali smo nove mejnike tudi ob strokovni pomoči Združenja svetov delavcev Slovenije, s katerim zgledno sodelujemo že od leta 1998, ko smo se jim pridružili.

Svet delavcev je organ, ki predstavlja delavsko soupravljanje. Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU) mu določa, da sodeluje pri upravljanju in na določenih področjih tudi soodloča. Kakovost in urejenost odnosov in razmerij, v katerih opravljamo delovne obveznosti, imajo velik pomen. Svetu delavcev pravni akti nalagajo možnost delovanja na vseh področjih v odnosu z delodajalcem.

Sodelovanje delavcev pri upravljanju je najširša možna opcija, ki zajema oblike in načine sodelovanja pri upravljanju v podjetju. Je pomemben temelj, ki temelji na osnovi Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju, in predstavlja možnost vzpostavitve sistema in metod, ki zaposlenim omogoča sodelovanje pri sprejemanju odločitev v podjetju. In ravno vključevanje zaposlenih v upravljanje je danes pomemben poslovni cilj. Možnost vplivanja na sprejemanje pomembnih poslovnih odločitev omogoča ustrezno ter pravočasno upoštevanje interesov zaposlenih, ki so ključni dejavnik organizacije.

Osnovna naloga sveta delavcev je tako skrb za izvajanje zakonov in predpisov, sprejetih kolektivnih pogodb ter doseženih dogovorov med svetom delavcev in delodajalcem. Ena izmed pomembnih funkcij sveta delavcev v okviru področja delovnih razmerij pa je tudi skrb za pravno varnost delavcev, ki ga ureja predvsem Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1) in kolektivne pogodbe, ter skrb za varnost in zdravje pri delu, ki ga ureja Zakon o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1).

Sodelovanje delavcev pri upravljanju družbe se preko sveta delavcev uresničuje na naslednje načine:

- z obveščanjem,
- s skupnim posvetovanjem,
- s soodločanjem,
- s pravico zadržanja odločitve delodajalca.

Svet delavcev pa ima predvsem naslednje pristojnosti:

- skrbi za to, da se izvajajo zakoni in drugi predpisi, sprejete kolektivne pogodbe ter doseženi dogovori med svetom delavcev in delodajalcem;
- predlaga ukrepe, ki so v korist delavcev;
- sprejema predloge in pobude delavcev in jih v primeru, da so upravičeni, upošteva pri dogovarjanju z delodajalcem;
- pomaga pri vključevanju v delo invalidom, starejšim in drugim delavcem, ki jim je zagotovljeno posebno varstvo.

Svet delavcev v tem mandatu (2018–2022) deluje kot Enotni svet delavcev in je bil oblikovan na podlagi 16. člena Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU) in sklenjenega Dogovora o oblikovanju Enotnega sveta delavcev med družbami skupine Domel in posameznimi sveti delavcev ter delavskim zaupnikom. Kot tak šteje 25 članov.

Člani Enotnega sveta delavcev: Aleksander VOLF (predsednik), Miroslav OLIČ (namestnik predsednika), Marko LOTRIČ, Mitja EGART, Klemen ERŽEN, Jernej JURGELE, Grega KOKL, Robert MEGUŠAR, Andreja POTOČNIK, Stojan ANDREEVSKI, Borut LUZNAR, Igor PREZEL, Mohor OSOLNIK, Borislav JENSTERLE, Marko TUŠEK, Nejc DRNOVŠEK, Tadej CAMLEK, Daniel ILIČ, Dragan PRATLJAČIČ, Štefan JELOVČAN, Vesna TROHA, Janja KOZJEK, Martina GARTNER, Tomaž POHLEVEN in Tatjana POTOČNIK.

Enotni svet delavcev se je že sestel na svoji 1. seji, na kateri je sprejel poslovnik, s katerim je določil način svojega dela in druga vprašanja, ki so določena z Zakonom o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU), Participacijskim dogovorom, Dogovorom o oblikovanju Enotnega sveta delavcev Skupine in Statutom družbe, ter oblikoval svoja delovna telesa – odbore.

Delovna telesa – odbori Enotnega sveta delavcev s stalno nalogo so:

- odbor za pravno varnost,
- odbor za varnost in zdravje pri delu,

- odbor za šport in rekreacijo,
- odbor za inovativno dejavnost,
- odbor za počitniško dejavnost,
- odbor za pripravo letnega poročila za zaposlene.

Na ločeni programski seji pa je obravnaval vsebine programa dela za leto 2018, v katerem je načrtoval tudi pridobitev Certifikata Združenja svetov delavcev Slovenije (ZSDS) za vse nove člane. Osnovni namen sistema certificiranja v ZSDS je povečanje strokovnosti, učinkovitosti in etičnosti ravnanj pri opravljanju funkcije člana sveta delavcev ter s tem tudi izboljšanje delovanja svetov delavcev pri upravljanju slovenskih podjetij. S certifikatom, izdanim na podlagi opravljenega temeljnega tečaja za člane svetov delavcev, posameznik dokazuje, da si je pridobil najnujnejša potrebna znanja za opravljanje te funkcije, ki se lahko potem tudi ustrezno nadgrajujejo.

Združenje svetov delavcev Slovenije s svojim delovanjem poleg izvajanja temeljnih nalog izvaja tudi druge aktivnosti, kot je vzpodbujanje srečanj članov svetov delavcev med podjetji, in sicer neposredno v podjetjih. Ta srečanja so namenjena predvsem spoznavanju konkretnih »dobrih praks« in medsebojni izmenjavi izkušenj s področja uresničevanja sodelovanja delavcev pri upravljanju. Tako so nas ravno s tem namenom dne 27. februarja 2018 gostili predstavniki zaposlenih iz podjetja Unior Zreče.

SORIŠKA

PLANINA NAS JE LE PRIČAKALA

Aleksander Volf

Bila je nedelja, 25. marca, ko smo se zaposleni vendarle zbrali na planini, kjer smo pred kočo Smučarskega kluba Domel v rahlo meglenem vremenu prevzeli vsak svojo štartno številko. Že ob 10. uri sta nas čakali dve veleslalomski vožnji in v nadaljevanju prijetno sproščeno druženje. Prireditev smo ob zaključku obogatili z vožnjami s pležuhi ter z žrebom praktičnih nagrad.

Enotni svet delavcev (odbor za šport in rekreacijo), Marketing družbe ter Smučarski klub Domel smo se skupaj potrudili, da je prireditev potekala brez zapletov. Veleslalomski proga je bila odlično pripravljena, želodčki nam niso krulili, ... Preizkusili smo se ne samo v veleslalomu, ampak tudi v vožnji s pležuhi. Najboljši so prišli v dolino s pokalom in kolajno, vsi ostali pa s prijetno izkušnjo in izžrebano praktično nagrado. Prireditev je imenitno povezoval sodelavec Miloš Šmid, ki je poskrbel, da smo bili stalno z vsem na tekočem.

Najboljšim je priznanja v obliki pokalov in medalj s strani uprave podelil predsednik uprave, mag. Matjaž Čemažar, ki je vse navzoče predhodno tudi pozdravil in nagovoril.

V nadaljevanju smo se na tekmovalni progi pomerili v vožnjah s pležuhi, kjer smo videli vrsto izvirnih voženj.

Sledilo je druženje ob odlični hrani, ki nam jo je pripravil naš poslovni partner, Marin s.p.

Po podelitvi priznanj najboljšim v posameznih kategorijah ter po žrebanju praktičnih nagrad smo podelili še glavno praktično nagrado - darilni bon v obliki tedenskega paketa v naši počitniški kapaciteti, mobilni hišici v kampu Aminess Sirena v Novigradu.

Zahvalili bi se radi upravi za podporo, Milošu Šmidu za povezovanje programa, Smučarskemu klubu Domel za odlično organizacijo in koordinacijo, podjetju Marin s.p. za kulinarični del ter seveda vsem zaposlenim, ki ste se odzvali našemu povabilu. Upamo in verjamemo, da ste lepo preživeli prekrasen rekreativno-družaben dan.

Hvala za zaupanje in se že veselimo prihodnjega druženja z vami.

Start

Spust po veleslalomski progi

Vožnja s pležuhi

NAJHITREJŠI PO POSAMEZNIH KATEGORIJAH

DESKARJI						
Mesto	št.	ime priimek	čas I.	čas II.	naj čas	zaost.
1	2	FILIP STARIČ	00:50.48	00:48.62	00:48.62	00.00
2	1	LUKA PINTAR	00:53.76	Ni startal	00:53.76	05.14
	3	IGOR PETERNELJ	Ni startal	Ni startal		
ŽENSKÉ I SKUPINA						
1	7	NADA DOLENC	00:54.12	00:52.07	00:52.07	00.00
2	5	BERTA VOLF	01:14.18	00:58.53	00:58.53	06.46
	6	ERIKA PLIBERNIK	Ni startal	Ni startal		
ŽENSKÉ II SKUPINA						
1	15	ANA TUŠEK	00:37.19	00:38.15	00:37.19	00.00
2	13	ANKA KALAN	00:40.92	00:40.41	00:40.41	03.22
3	12	PETRA LOTRIČ	00:41.94	00:43.48	00:41.94	04.75
4	10	ROMANA LOTRIČ	00:43.39	Odstop	00:43.39	06.20
5	9	ANITA HABJAN	00:45.18	00:43.67	00:43.67	06.48
6	14	MARTINA TOMPA	00:45.79	00:45.84	00:45.79	08.60
7	8	BREDA TOLAR	00:46.08	00:46.90	00:46.08	08.89
8	11	DANICA JELENC	01:09.78	01:19.53	01:09.78	32.59
ŽENSKÉ III SKUPINA						
1	16	ANA JELENC	00:44.15	00:43.90	00:43.90	00.00
2	17	DAŠA PRIMOŽIČ	00:48.20	00:46.30	00:46.30	02.40
ŽENSKÉ IV SKUPINA						
1	18	NADJA KAPLJA	00:45.77	00:46.17	00:45.77	00.00
MOŠKI I SKUPINA						
1	31	IZIDOR PINTAR	00:36.84	00:35.62	00:35.62	00.00
2	32	SIMON LOTRIČ	00:35.70	00:35.74	00:35.70	00.08
3	27	MARKO THALER	00:38.96	00:38.34	00:38.34	02.72
4	22	MILAN TUŠEK	00:39.74	00:39.09	00:39.09	03.47
5	33	RAJKO KOZJEK	00:40.71	00:40.17	00:40.17	04.55
6	28	ŠTEFAN KOBLAR	00:40.63	Odstop	00:40.63	05.01
7	24	JANI TOLAR	00:43.81	00:42.46	00:42.46	06.84
8	23	STANE JELENC	00:42.75	00:43.44	00:42.75	07.13
9	26	SANDI DOLENC	Diskv.	00:46.24	00:46.24	10.62
	21	PETER MARKE LJ	Ni startal	Ni startal		
	25	MIHA KEMPERLE	Ni startal	Ni startal		
	29	BOJAN GABER	Ni startal	Ni startal		
	30	VILI RANT	Ni startal	Ni startal		
MOŠKI II SKUPINA						
1	42	JANEZ MARGUČ	00:34.15	00:34.49	00:34.15	00.00
2	38	BORUT FEJFAR	00:34.55	00:35.16	00:34.55	00.40
3	43	VOJKO ŠMID	00:35.41	00:35.61	00:35.41	01.26
4	39	MATJAZ ČEMAŽAR	00:36.55	00:35.86	00:35.86	01.71
5	40	MARKO LOTRIČ	00:37.10	00:36.00	00:36.00	01.85
6	37	GREGOR KALAN	Diskv.	00:37.19	00:37.19	03.04
7	41	IGOR PREZELJ	00:39.85	00:39.20	00:39.20	05.05
8	44	IGOR DEMŠAR	Odstop	00:39.65	00:39.65	05.50
9	34	BLAŽ ŠTIBELJ	00:40.13	00:41.56	00:40.13	05.98
10	35	TOMAŽ CANKAR	00:41.28	00:42.15	00:41.28	07.13
11	36	ANDREJ TORKAR	00:41.75	00:42.25	00:41.75	07.60
	45	MILOŠ ŠMID	Ni startal	Ni startal		
MOŠKI III SKUPINA						
1	51	JOŽE KAMENŠEK	00:36.51	00:35.75	00:35.75	00.00
2	47	SAŠO PAGON	00:37.27	00:36.34	00:36.34	00.59
3	49	JAKA KAVČIČ	00:37.56	00:37.21	00:37.21	01.46
4	48	BLAŽ HAFNAR	00:40.14	00:40.08	00:40.08	04.33
5	52	ALEŠ RAVNIČ	00:41.97	00:40.82	00:40.82	05.07
6	53	MATJAZ ČERNIVEC	00:41.27	Diskv.	00:41.27	05.52
7	46	EDVARD JAGODIČ	00:44.74	00:45.51	00:44.74	08.99
	50	EDI RANT	Ni startal	Ni startal		
MOŠKI IV SKUPINA						
1	61	ANDRAŽ RAKOVEC	00:34.03	00:33.00	00:33.00	00.00
2	63	ŽIGA KEMPERLE	00:33.86	00:33.82	00:33.82	00.82
3	55	MATEVŽ LUKANČIČ	00:35.07	00:34.35	00:34.35	01.35
4	60	PRIMOŽ LOTRIČ	00:34.84	00:35.00	00:34.84	01.84
5	57	UROŠ LOTRIČ	00:34.87	00:55.52	00:34.87	01.87
6	69	ERIK LUKANČIČ	00:35.75	00:34.89	00:34.89	01.89
7	59	ROK LUŠINA	00:36.90	Ni startal	00:36.90	03.90
8	67	LUKA MARKE LJ	00:42.44	00:40.92	00:40.92	07.92
9	64	MIHA REJEC	00:42.96	00:42.98	00:42.96	09.96
10	65	MATEJ PINTAR	00:56.02	00:43.07	00:43.07	10.07
11	68	TILEN ŠMID	00:43.18	Odstop	00:43.18	10.18
12	54	TADEJ MARINŠEK	00:47.04	00:44.44	00:44.44	11.44
	56	ANŽE KOZJEK	Ni startal	Ni startal		
	58	UROŠ LENKIČ	Ni startal	Ni startal		
	62	ALEKSANDER PIRIH	Ni startal	Ni startal		
	66	JURE LENKIČ	Ni startal	Ni startal		

Sproščeno vzdušje v ciljni areni

4 Najhitrejši moški II SKUPINA

V pričakovanju zreba praktičnih nagrad

Podelitev praktičnih nagrad

STANOVANJ IN VPLIV ČISTIL NA ZDRAVJE

Janja Kozjek

Pomlad je čas, ko se lotevamo čiščenja stanovanja ali hiše. Takrat največkrat posegamo po čistilih in kemikalijah, ki nam dajejo občutek, da smo površine počistili hitro in kvalitetno. Seveda imajo tudi prijeten vonj, saj nam potem diši stanovanje. Vendar se v tem skrivajo pasti, ki lahko močno vplivajo na naše zdravje. Čistila so v veliki meri narejena iz nafte in kemičnih substanc, ki škodujejo našemu zdravju. Še posebej čistila v razpršilih, ki jih pri čiščenju vdihujemo. V nadaljevanju vam posredujem članek, ob katerem sem se zgrozila. Zaradi teh čistil je najbolj ogroženo zdravje žensk, ki tudi največkrat čistimo.

Čiščenje je seveda potrebno in koristno, a ima lahko tudi negativne učinke na vaše zdravje. Študija, opravljena na Univerzi v Bergnu na Norveškem, je postregla z zaskrbljujočimi rezultati. Ženske, ki delajo kot čistilke, in tiste, ki redno čistijo družinsko domovanje s čistili v obliki razpršil ter z drugimi kemičnimi čistili, imajo slabše stanje pljuč. Zdravje njihovih pljuč je primerljivo z zdravjem pljuč kadilcev, ki v 10 do 20 letih na dan pokadijo 20 cigaret.

Norveški raziskovalci so analizirali podatke, ki jih je posredovalo 6.235 sodelujočih v evropski raziskavi zdravja dihalnih poti. 52 odstotkov sodelujočih je bilo žensk, spremljali pa so jih 20 let.

V primerjavi z ženskami, ki ne čistijo, so raziskovalci ugotovili:

Količina zraka, ki ga ženska prisilno izdihne v 1 sekundi (volumen prisilnega izdih - FEV1) se je zmanjševala hitreje pri osebah, ki so čistile doma, in še hitreje pri tistih, ki so delale kot čistilke. FEV1 je enota za merjenje zdravja pljuč. Tudi pojavnost astme je bila pogostejša pri ženskah, ki so čistile doma (12,3 %).

Raziskave so pokazale, da obstaja zelo velika verjetnost, da kemikalije za čiščenje dolgoročno povzročajo poškodbe pljuč. Ob tem dodaja, da doma običajno ne potrebujemo močnih kemičnih čistil, zato bi se jim morali izogibati. V večini primerov za čiščenje doma zadostujeta že krpa iz mikrovlakn in voda.

Torej moramo biti pazljivi pri uporabi čistil oz. najbolje je uporabljati zdravju neškodljiva čistila (kis, soda bikarbona, limona, ...) Še posebej je takšen način čiščenja primeren za alergike in osebe z astmo ali drugimi dihalnimi težavami. Čistimo lahko tudi z močjo pare, pri katerem ne uporabljamo ničesar drugega kot vodo, segreto na več kot 100 stopinj Celzija. Tako dobimo izjemno zmogljivo ter popolnoma naravno in neškodljivo sredstvo za čiščenje, ki uspešno odstranjuje tudi najbolj trdovratne madeže in ostanke vodnega kamna.

Para - skrita moč vode

S paro lahko čistimo domala vse pralne površine, pa tudi tkanine, preproge in oblazinjeno pohištvo. Čistimo lahko tudi lakirana lesena tla, na vlago odporen laminat, topli pod, tapison ter vinilne talne obloge. Para je odlična tudi za čiščenje oken in drugih steklenih površin, kopalniške opreme, kuhinjskega pulta, štedilnika, notranjosti pečice, pomivalnega korita, koša za odpadke in celo odtokov.

Poleg tega, da je učinkovito sredstvo za čiščenje, para pomaga tudi razkuževati. Vemo namreč, da temperatura nad 100 stopinj Celzija uniči večino mikroorganizmov. Raziskava enega od proizvajalcev parnih čistilnikov je pokazala, da čiščenje s paro uniči več kot 99 odstotkov mikroorganizmov na površini čiščenih predmetov, med drugim tudi nevarni bakteriji salmonelo in E.coli. Čeprav pretiravanje s sterilnostjo ni dobro, saj ima lahko škodljiv učinek na imunski sistem in razvoj alergij pri otrocih (človek mora priti v stik z mikroorganizmi, saj le tako lahko razvija in krepi svoj imunski sistem), je dobro vedeti, da obstaja način, ki pomaga razkuževati za zdravje bolj prijazen način kot čistila in razkužila.

Naravna čistila, kot so kis, soda bikarbona in druga, so odlična in zdravju prijazna alternativa čistilom na osnovi kemikalij, ki so škodljiva zdravju in okolju. Toda včasih naravna čistila le niso kos trdovratni umazaniji in tudi ne pomagajo razkuževati. Tukaj pride na vrsto para, ki ni nič drugega kot na 100 ali več stopinj segreta voda. Z njo lahko čistimo domala vse, razen materialov, ki so občutljivi na visoko temperaturo ali vlago.

<http://www.zdravo.si/cistila-zdravje-zensk.html>

Pomlad nas spomni, da novo se rodi, staro je minljivo. Neizbežno stremimo tudi k vse večjemu zavedanju in napredku.

Jana Egart

Lepe prihodnosti ni brez spremembe starih vzorcev in navad. Dobro je, da poskrbimo za telesno aktivnost, zdravo prehrano in notranjo umirjenost. Izberimo si tiste dejavnosti, v katerih uživamo in nam dajejo dobre občutke, ugodje v telesu. Idealno bi bilo, da razvijemo toliko senzibilnosti, da zaznamo utrujenost, preveč stresa, neugodje, slabo počutje, neprijetne čustvene odzive, in da si takrat najdemo protitež in poskušamo ohranjati ravnovesje.

Solne terapije so blagodejna pomoč pri higieni dihal in kože ter relaksaciji telesa. O le-teh bi napisala nekaj osnovnih informacij za tiste, ki jim še niso dobro poznane.

Kako delujejo?

Solna terapija temelji na vdihavanju in izpostavljanju telesa suhemu solnemu aerosolu naravne kamene soli in ostalim faktorjem mikroklima, ki jih ustvarimo v za to prirejenih prostorih. Zaradi fizikalnih in kemičnih lastnosti ima suh aerosol soli dobro prodornost in se z vdihavanjem učinkovito razporedi po vseh dihalnih poteh ter pronica skozi kožno površino telesa. Glavna lastnost suhega solnega aerosola je, da s svojim delovanjem čisti in razkužuje dihala in kožo. Atmosfera se prilagaja vsaki stranki, glede na zdravstveno stanje telesa.

Odrasli ležijo na udobnih ležalnikih - terapija traja 40 min, otroci se lahko igrajo - terapija traja 20 minut.

IZLET V SNOVIK

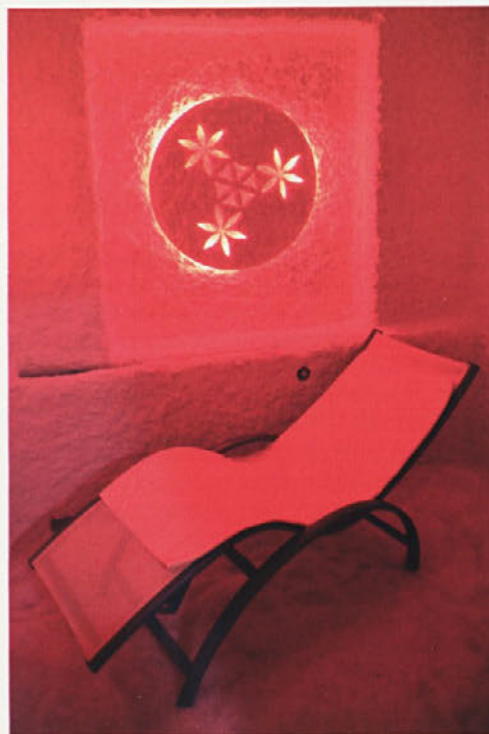
Za koga so primerne, vplivajo na ...?

Primerne so za otroke od 6. meseca dalje in za odrasle. Blagodejno vplivajo na dihalne poti, čisti in krepi se sluznica dihal. Suh aerosol ima močan vpliv na delovanje limfnega sistema, zato pospešuje izločanje toksinov in odvečne vode iz telesa. Aktivira razstrupljanje telesa in krepi imunski sistem. Koža je lepša, saj aerosol deluje od znotraj, na spodnjo plast kože. Pozitivno vpliva na živčno, psihično in čustveno stanje človeka in s tem pripomore h kvalitetnemu počitku in relaksaciji. Omogoča lažje izkašljevanje pri kadilcih. Zaradi boljše prehrane mišic se priporoča tudi športnikom pred treningi in po le-teh. Torej, razstrupimo telo in zadihajmo s polnimi pljuči v pomlad.

Terapije niso nadomestilo za zdravila, za zdravljenje boleznih so pristojni zdravniki in uradna medicina.

Solne terapije niso primerne za ljudi:

- z infekcijami, pri katerih nastopa vročina,
- z rakavimi obolenji,
- ki imajo, oz. so imeli tuberkulozo,
- ki jim peša srce,
- ki imajo previsok pritisk (primerne so za ljudi, ki imajo pritisk reguliran z zdravili).

Le kdaj in kako se je moja hči zamerila svojemu GPS-u? Morala se mu je pa zelo, ker naju je peljal po nekih »gorajtah« na zaželeni cilj.

Marija Demšar

Ozka, močno zasnežena in strma cesta. Saj bi uživala v zimski idili, čeprav v marcu, če me ne bi glodala skrb, kako se bo ta vožnja končala. Sredi najhujšega klanca se je pa še plug pojavil izza ovinka! Tak velik, gromozanski, za čez celo cesto, ali pa je le dajal tak videz glede na širino oziroma ožino vozišča. Sicer se je ustavil in vzvratno zapeljal na ne tako bližnji odcep. A kaj, ko sva pa obstali. Je speljala, ja, a avto je hropel v strmino kot jaz po stopnicah. Zmogel pa je, čeprav s težavo! Eva je pobožala tega svojega Scoobyja. Jaz sem mu pa privoščila poljubček. Pa ne zunaj. Je bil preveč »usran«. No, malo zatem sva se pa drsali po še hujšem in daljšem klanecu navzdol! Od strahu sem utihnila, kar ni ravno v moji navadi. Na vso srečo ni bilo na tej obupni cesti prav nobenega prometa, razen traktorja s plugom. Saj mogoče že ta podatek pove, da ni ravno priporočljiva.

Kljub vsemu sva v enem kosu prispeli v Snovik. To je prav lušten kraj. Na recepciji pa topel sprejem s prijaznim nasmehom. A še toplejši je bil ob prihodu v bazen. Od preveč dobrega se ti lahko tudi zvrtil! Lepo prosim: dobrih 31° C, pa še vsa vlaga v zraku! Hvala, to ni več zame. Že v preteklosti sem vročino slabo prenašala, sedaj je pa še huje. Tropsko okolje, a z umetnim zelenjem. Žal. Tam bi se dobro počutile orhideje, ne pa jaz. Prav hitro sva bili v vodi. Čeprav je bila toplejša od zraka, mi je vseeno pomagala, da mi je odleglo. Taka nežna, prijazna, da se je prav prileglo, ko je božala to staro, nagubano kožo. No, tudi mlada in gladka se ni pritoževala. Obiskovalci pa, čeprav jih ni bilo prav veliko, so bili vseh starosti. Celo mamice so svoje dojenčke v ograjenem kotičku navajale na z vodo. Nekakšen plavalni tečaj so imeli. Vsi nasmejani so stegovali svoje ročice za igračkami. Seveda ni šlo brez njihovega prizrčnega »čebljanja«, za katerega ne morem trditi, da sem ga razumela. Kot tudi mnogih drugih obiskovalcev ne. Kar nekaj tujih jezikov je bilo slišati, torej so bili večjezični. Midve pa dvojjezični – beri: dve ženski in dve »jezikali«. Sva si jih dodobra nabrusili.

Bazen je kar velik, ponuja pa različne dejavnosti. Na privzdignjenem delu (tja se pride po mostičku) je okrogel bazenček z brbotajočimi mehurčki. Seveda ga je bilo potrebno preizkusiti. Tam pa je voda še toplejša. A skakati v vodo je na področju celotnega bazena prepovedano. To sem si privoščila le jaz! Mi je pač na drugi stopnički tistega plezala za v bazen spodrsnilo. Pljusk! Z viška sem »čofla« v vodo. Še dobro, da ni bil polno zaseden. Deležna sem bila dveh nasmehov in nekakšnega komentarja v čudnem, tujem jeziku. Pa voda je pljusknila čez rob. Čudno, ali ne?

Kasneje sem se raje zadrževala drugje, saj je bilo veliko teh masažnih šob: za stopala, ramena, hrbet ... Najbolj zanimiva mi je bila pa nekakšna masažna podvodna klop, skoraj ležalnik. Le močno se je bilo treba držati, ker te je curek po vsej sili hotel odplakniti. Pa se nisva dali. Tudi iz tal prihaja voda pod pritiskom, pa iz sten. Sem imela idealno zmehčano kožo po stopalih. Sedaj jih pridno mažem, da se ne bi poroženelost ponovila.

Tam nekje, ne ravno na sredini, pa imajo nekakšen mini vulkan. Voda prihaja iz tal z vso silo. Brbota in poskakuje, pa še dokaj glasna je. Pa preizkusimo še to. Ups, to je pa močno. Kot bi te nekdo brcal in prival sem in tja. Verjetno se tako počuti perilo v pralnem stroju, ko ga preklada sem in tja. Potem sem pa stopila na tla. Da vsaj ne bi. Tla so se TRESLA! Mene je pa potresov močno strah. Za trenutek sem bila torej v samem epicentru tega udarnega vrelca. Ta občutek tresenja mi pa ni ravno odgovarjal. »No, pa vsaj lahko počnem še kaj drugega,« sem si rekla. Plavanja je bilo mnogo. Mogoče še malo preveč, ker sem naslednji dan imela občutek, da sem jahala dve številki prevelikega konja. Ja, Marija, če plavaš žabico, še ne pomeni, da imaš elastične krake kot žaba! Pa še brez vse kondicije. Tako to ne gre.

Čas je pa mineval z neverjetno naglico. Jaz sem hotela karto za štiri ure, pa me je hči prepričala, da bo to premalo. Pa še kako prav je imela. V bazenu pa čas res hitreje teče. Saj ni čudno, ko sem se pa dobro počutila. Hrbtenica me ni bolela, pa noge tudi ne. Se mi je zdelo, da je telo tako lahko in sproščeno. Je bilo pa toliko huje, ko sva bazen zapuščali. Z vsako stopnico sem imela občutek, kot bi mi nekdo nalagal dodatno težo na kosti. Zunaj sem trdila, da tehtam dvesto kilogramov.

Domov sva se vračali čez Kamnik in Smlednik. Lepa cesta in mirna vožnja sta me kar malo uspavali. Še govoriti se nama ni dalo kaj dosti. No, pa saj sva normo za tisti dan že itak presegle. Voda resnično utrudi. Še spala sem tisto noč kot dojenček.

Res lepo doživet dan je bil to. Moje srce je poskakovalo od veselja.

PODATKI

NAFTA 21. STOLETJA

Majda Pipan

Po zadnji raziskavi OECD zaseda Slovenija glede varnosti odlično tretje mesto, kar 85 % Slovencev pa je odgovorilo, da se počutijo varne, če se ponoči sprehajajo naokrog. Na področju kibernetске (ne)varnosti pa smo v Sloveniji povsem na istem kot preostali svet.

Spomnimo se samo lanskega napada z WannaCry virusom, ki je poleg nekaj sto tisoč podjetij po celem svetu za nekaj dni ustavil proizvodnjo tudi v Revozu.

Pravkar je po celem svetu glavna tema zloraba uporabnikov Facebooka. V osebnotnem vprašalniku je sodelovalo 270.000 ljudi, preko njihove mreže prijateljev pa so brez njihove neposredne privolitve prišli do podatkov približno 50 milijonov uporabnikov Facebooka. Cambridge Analytica naj bi tako zbrane podatke uporabil za psihološko profiliranje ljudi z namenom vplivanja na izid predsedniških volitev v ZDA leta 2016 in tudi na izid glasovanja za izstop Velike Britanije iz EU (Brexit).

Facebook uporablja 38,6 % svetovne populacije, med katero je 97 % starih od 16 do 24 let. Od teh jih je kar 68 % po internetu sporočalo svoje podatke za stik, 56 % jih je sporočalo osebne podatke, tudi številke osebnih izkaznic, več kot četrtina pa jih je delila svojo fotografijo ali trenutno lokacijo, zdravstvene informacije, zaposlitveni status, številko kreditne ali debetne kartice, številko bančnega računa ipd. Ker se ne zavedamo posledic, svoje življenje dobesedno razgaljamo na svetovnem spletu.

Velik varnostni izziv za podjetja in domače okolje predstavlja tudi IoT (Internet of Things – internet stvari). Trenutno imamo doma eno ali dve napravi, ki sta priključeni v internetno omrežje, v prihodnje pa bo teh naprav vedno več, ker bomo želeli slediti trendu in si ustvariti »pametni dom«. Pametni gospodinjinski aparati, pripomočki za zabavo, prevozna sredstva in druge pametne naprave nedvomno prinašajo uporabnikom številne koristi, po drugi strani pa tudi pastji in nevarnosti, na katere varnostni strokovnjaki opozarjajo že vrsto let. Zveza potrošnikov Slovenije se je nedavno zavzela za prepoved prodaje otroških igrar in naprav, ki ne zagotavljajo zanesljive zaščite pri povezovanju in shranjevanju podatkov. Kitajski varnostni inženirji pa so dokazali celo ranljivost novih Teslinih modelov avtomobilov. Si lahko predstavljate, da vam med vožnjo nekdo zlonamerno prevzame nadzor nad vašim vozilom?

Evropska unija se zaveda zgoraj opisanih in še neskončno drugih nevarnosti, zato je 25. 5. 2016 pripravila uredbo GDPR (angl. General Data Protection Regulation), njene določbe pa se bodo morale neposredno uporabljati v vseh državah članicah od 25. 5. 2018.

Nova uredba GDPR o ščitenu osebnih podatkov posameznikov bo veljala za vsa podjetja in organizacije po vsem svetu, ki obdelujejo osebne podatke državljanov EU. Zato se ne gre čuditi, da je bilo v postopku priprave vloženih preko 7000 amandmajev, predvsem zaradi pritiska ameriških korporacij.

GDPR postavlja enotna pravila za varstvo osebnih podatkov v EU, nekatera vsebinska in postopkovna vprašanja pa lahko posebej uredijo države članice. V Sloveniji naj bi bilo to urejeno z novim ZVOP-2 (Zakon o varstvu osebnih podatkov 2). Do novembra 2017 se je zbiralo pripombe nanj in ni jih bilo malo. 13.3.2018 je bil v Državni zbor dan predlog za obravnavo predloga Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2) po nujnem zakonodajnem postopku. Ker pa je večina poslanskih skupin zavrnila obravnavo tako zahtevnega in občutljivega zakona po nujnem postopku, le ta ne bo sprejet od 25.5.2018 in tudi ne v mandatu te vlade. To pomeni, da se bo GDPR uredba uporabljala neposredno, za pripravo na njene zahteve pa nam ne ostaja več prav veliko časa.

Pri implementaciji GDPR je varljiva miselnost, da se bo to lahko rešilo zgolj z novo varnostno tehnologijo, saj v resnici gre predvsem za pravno-organizacijske spremembe. Na spletu sem izpolnila kratko anketo, koliko smo

v podjetju že pripravljene na nove zahteve in rezultat potrjuje zgornjo trditev.

In kaj nam prinaša GDPR uredba?

- boljši nadzor državljanov nad njegovimi osebnimi podatki, lažji dostop ter strožja ureditev dolžnosti obveščanja posameznika o obdelavi njegovih osebnih podatkov;
- pravica posameznika do pozabe oz. izbrisa podatkov (nespametne objave podatkov na družabnih omrežjih v mladosti, ki posamezniku kasneje v življenju škodijo, ali pa izbrisi nezakonito zbranih podatkov);
- pravica do prenosljivosti podatkov k drugemu ponudniku oz. podjetju;
- izrecna privolitev posameznika za obdelavo osebnih podatkov, za vsak primer posebej;
- posebna ureditev za privolitev otrok;
- obvezno obvestilo o vdoru v zbirke osebnih podatkov v roku 72 ur (če podatke izgubimo ali pridejo v nepooblaščen roke, se podjetje mora samoprijaviti informacijskemu pooblaščenju);
- Javni organi, podjetja, ki opravljajo tvegane postopke obdelave podatkov (npr. segmentiranje in profiliranje, npr. za spletno prodajo), in podjetja, ki obdelujejo posebne vrste osebnih podatkov (npr. zdravstvene podatke), morajo imenovati uradno osebo za varstvo podatkov (data protection officer – DPO). Ocenjujejo, da bo z novo uredbo Evropa potrebovala okoli 28.000 pooblaščenih oseb za varstvo podatkov;
- visoke kazni za prekrške, za najhujše krsitve celo od 1.000.000 do 20.000.000 EUR oziroma do 2-4 % letnega prometa podjetja.

Vsako podjetje, ki zbira in obdeluje osebne podatke, bo moralo v začetku investirati v usposabljanje kadrov in varnostne ukrepe, kar pa bo dolgoročno prineslo pozitivne učinke, saj bodo ljudje imeli večje zaupanje v take organizacije.

Odgovorno ravnanje z osebnimi podatki je izredno pomembno predvsem za vsakega posameznika, pri tem pa ne smemo pozabiti tudi na množico drugih podatkov, ki jih vsako podjetje ustvarja in uporablja pri svojem poslovanju.

Podatki predstavljajo kapital podjetja (nafta 21.stoletja) in prav zaradi tega

SMUČARSKI

KLUB DOMEL

dejstva je potrebno poskrbeti za zaščito njihove zaupnosti, celovitosti in pravočasne razpoložljivosti avtoriziranim uporabnikom.

Zato naša informatika že izvaja varnostne ukrepe, kot so:

- dodeljevanje avtorizacij uporabnikom glede na poslovne potrebe;
- redno varnostno posodabljanje računalnikov in strežnikov;
- ukinjanje administratorskih dostopov na računalnikih;
- zaščita elektronske pošte pred virusi in nezaželeno pošto;
- segmentiranje omrežja in nastavitve požarnih zidov;
- uvajanje večfaktorske avtentikacije (z geslom in mobilno napravo) pri dostopu do podatkov od zunaj;
- vzdrževanje seznama dovoljenih programov;
- šifriranje podatkov na lokalnih diskih za primer izgube ali kraje računalnika (še v planu).

Kaspersky Lab in B2B International vsako leto izvedejo študijo o varnostnih incidentih v več kot 5000 podjetjih po celem svetu. Rezultati za leto 2017 so pokazali naslednje:

- 49 % anketiranih podjetij je poročalo o varnostnih incidentih (11 % več kot leta 2016);
- 53 % zaznanih incidentov je bilo povzročenih s strani zaposlenih, ki svoje incidente največkrat celo prikrivajo zaradi strahu pred kaznovanjem ali občutka sramu;
- razlogi za ostale varnostne incidente so težave s strojno opremo in socialni inženiring.

Notranji oziroma pooblaščen uporabniki predstavljajo resno grožnjo, kadar presežejo svoja pooblastila, izvedejo dejanja zaradi svoje osebne koristi ali storijo nenamerno napako. Kibernetski kriminalci pa pogosto izkoriščajo zaposlene kot vstopno točko za dostop do poslovne infrastrukture. Take poskuse smo zaznali že tudi v Domelu.

Informacijsko-varnostno kulturo moramo graditi informatiki skupaj z ozaveščenimi zaposlenimi, ki znajo prepoznati varnostne grožnje, se izogniti tveganjem in delovati v dobro organizacije. Ali, kot se je nekdo slikovito izrazil, vsi zaposleni delujmo kot »človeški firewall« oz. »požarni zid«, saj je varnost odgovornost vseh zaposlenih.

V Domelu je temeljni organizacijski predpis, ki bi ga morali poznati vsi uporabniki informacijsko-komunikacijske tehnologije OP1 – Varovanje informacij, informacijske infrastrukture in zavarovanje osebnih podatkov.

Vsi IKT-uporabniki ste tudi dobili povabilo na e-izobraževanje s področja informacijske varnosti. Prosimo, da se odzovete pozivu kadrovske službe na celotni sklop teh tečajev. Izvedeli boste marsikaj, česar zagotovo še ne veste. Nova znanja pa boste lahko s pridom uporabili tudi v domačem okolju.

Viri:

<https://svetkapitala.delo.si/ikonomija/nova-pravila-igre-na-podrocju-osebnih-podatkov-2328>

<https://www.ip-rs.si/zakonodaja/reforma-evropskega-zakonodajnega-okvira-za-varstvo-osebnih-podatkov/>

<http://www.monitor.si/clanek/zagotavljanje-informacijske-varnosti-zahteva-nenehno-delo/180487/>
<https://www.kaspersky.com/blog/the-human-factor-in-it-security/>

<https://svetkapitala.delo.si/ikonomija/kako-dobro-zivimo-v-sloveniji-4680>

Neja Drobnič

Tudi v letošnji sezoni imamo v našem klubu državno prvakinja

Tekmovalci SK Domel so tudi v letošnji sezoni dosegali odlične rezultate. Nina Drobnič je v kategoriji U 16 osvojila naslov državne prvakinja v slalomu in državne prvakinja v alpski kombinaciji, poleg tega pa še naslov državne podprvakinja v super veleslalomu in 3. mesto na državnem prvenstvu v veleslalomu. Bine Lotrič je na državnem prvenstvu v super veleslalomu osvojil 3. mesto, poleg tega pa še 4. mesto v veleslalomu. Med cicibani je Urban Šinkovec na državnem prvenstvu osvojil 6. mesto, Voranc Krek pa 14. Nina in Bine sta tudi aktualna državna osnovnošolska prvaka v alpskem smučanju med kategoriziranimi tekmovalci.

Nina Drobnič zmagovalka državnega prvenstva na Kopah

V soboto, 31. 3. 2018, je v Kranjski Gori potekala razglasitev najboljših slovenskih smučark in smučarjev v sezoni 2017/2018. V državnem pokalu za veliko nagrado SLO SKI so naši smučarji dosegli naslednje rezultate:

- Kategorija U 12 – 3. mesto Urban Šinkovec, 8. mesto Voranc Krek
- Kategorija U 16 – 3. mesto Nina Drobnič
- Kategorija U 16 – 4. mesto Bine Lotrič, 26. mesto Luka Šinkovec

V razvrstitvi klubov je SK Domel z majhnim številom tekmovalcev med 33 klubi v Sloveniji zasedel odlično 10. mesto (upoštevane so otroške kategorije).

V nedeljo, 8. 4. 2018, je bila podelitev priznanj tekmovalcem zahodne regije za pokal Zavarovalnice Triglav. Naši tekmovalci so dosegli naslednje rezultate:

- Kategorija U 10 – 3. mesto Jošt Habjan, 4. mesto Primož Lukančič, 11. mesto Žiga Reya
- Kategorija U 12 – 1. mesto Urban Šinkovec, 5. mesto Voranc Krek
- Kategorija U 16 – 1. mesto Nina Drobnič
- Kategorija U 16 – 9. mesto Luka Šinkovec, 11. mesto Bine Lotrič

Nina in Bine sta se udeležila tudi nekaj mednarodnih tekmovanj. Bine je zmagal na memorialu Juri Puntil v Zoncolanu v Italiji, Nina je bila 2. in 3. na tekmovanju Interkriterium v Vratni na Slovaškem. Nina je Slovenijo z otroško reprezentanco zastopala še na dveh zelo močnih mednarodnih tekmovanjih, in sicer na Pinocchio v Italiji in na La Scari v Val d'Iseru v Franciji.

Zaradi poškodbe in rehabilitacije Rebeka Kalan v letošnji sezoni ni tekmovala, vendar ji vsi skupaj želimo, da se čim prej pridruži naši ekipi.

V okviru SK Domel deluje tudi alpska šola, ki jo uspešno vodi Andraž Rakovec.

Seveda ni bistvo uspeha le v rezultatih. Kar je pomembnejše, so trud in napredek mladih smučarjev, medsebojno sodelovanje, prijateljstvo in nenazadnje pridobivanje na samozavesti. Disciplinarnost, delovne navade ter zdrav in aktiven stil življenja. Velike zasluge za uspehe imata trenerja Anže Žitnik in Andraž Blaznik, ki se resno, zavzeto in z vsem srcem posvečata mladim tekmovalcem. Čestitke za dobro delo in rezultate!

Zahvala tudi vsem članom kluba, staršem, prijateljem in sponzorjem smučarskega kluba za uspešno delo v klubu, organizacijo in izvedbo tekem ter drugih dogodkov in dejavnosti.

POMLADNI ČAS

Nina Drol

*Pomlad je čas prebujanja, sanjarjenja in uresničevanja sanj, čas novih začetkov in sveže energije. Tone Pavček je v svoji zadnji knjigi *Angeli*, v *Pomladnem angelu* zapisal:*

*Z zvončki zvonim,
v trobentice trobim.
Na prvi travi sedim
in ustnice šobim,
da se pridejo gret
zadnji zimski lenuhi,
da bomo rajali spet
na novi zeleni rjuhi.*

Pomlad je čas, ko je toplota sonca enakomerno razporejena med obe polobli in pričinja počasi eno ogrevati bolj od druge. Poznamo koledarske in meteorološke začetke letnih časov. Meteorološka pomlad se tako vedno začne 1. marca in traja do 1. junija. Koledarski (tudi astronomski) letni časi niso enako dolgi zaradi neenakomernega gibanja Zemlje. Spomladansko enakonočje ali pomladni ekvinokcij je letos nastopil v torek, 20. marca 2018, ob 16.15 po našem lokalnem času. Enakonočje pomeni, da bosta dan in noč časovno izenačena, nakar bo svetlejši del dneva vedno daljši. V praksi se to sicer ne zgodi, saj je dan definiran kot časovno obdobje, ko sončna svetloba lahko doseže površje, če na njem ni krajevnih ovir, kot je gorovje. Ker se sončna svetloba ne pojavlja v obliki enega žarka, pač pa razpršujočega snopa, Sonce osvetli površje tudi preden se na obzorju znajde v celoti. Dnevi okoli enakonočij in sončnih obratov tako sodijo med najpomembnejše trenutke kozmično - zemeljskih ciklov. Tedaj je fuzija življenjskih energij najmočnejša. V vseh časih in v vseh kulturah so ti dnevi prepoznavni kot najučinkovitejši za (pre)urejanje, širjenje duha, (samo)zdravljenje ter sprejemanje vizij, uvidov in jasne misli.

Naši predniki so prihod pomladi proslavili s posebnim praznikom, verjetno na dan enakonočja. Pokristjanjevanje je ta poganski praznik odpravilo, ljudske navade in šege, ki so bile na ta praznik še posebno bogate in pestre, pa niso izginile in so v veliki meri prešle v krščanske praznike. Vesna je slovanska boginja pomladi. Bila je vzor v vsakem pogledu. Slovani so želeli, da bi bile njihove hčerke vesele, lepe, čiste in dišeče kot ona. Kot navaja Kuret so njeno lutko fantje oblačili v oblačilo iz trave, vejic s popki, s cvetjem in listjem. Nosili so jo

skozi naselja. Okusno in lepo oblečena boginja Vesna je širila okoli sebe opojne vonjave. S tem je očarala Slovanke, ki so iskale in našle način, da so pričele dišaviti sebe in svoja oblačila. Poleg zanosne lepote naj bi Slovani Vesni pripisovali gospodarjenje nad sončno toploto, brez katere ne bi bilo obnavljanja narave v zeleno in cvetoče, niti ne bi bilo klitja in rasti, ureja pa tudi skladnost med srcem in razumom. S tem je ljudi naredila dobre in blage in zaradi tega ljudje med seboj negujejo spoštovanje in slogo. Vesna je ljudem prinašala srečo in ljubezen. Simboli boginje Vesne so lutke, venci, jajca in zvonovi, njeni ptici sta lastovka in štokrlja. Od rastlin naj bi jo simbolizirale breza, vrba, vijolca, oljka in cvetovi breskve.

Gregorjevo in jurjevo sta pomembnejša običaja, ki ju uvrščamo v pomladni čas. Gregorjevo vsako leto obeležijo tudi v domačem Turističnem društvu Železniki.

Gregorjevo – dan, ko se ptički ženijo

Po ljudskem izročilu se na ta dan ženijo ptički. Dekleta so se nekoč na ta dan še posebej pozorno ozirala v nebo, saj naj bi prva ptica, ki jo dekleta opazi, naznanila, kakšen bo njen bodoči mož.

Predsednik Turističnega društva Železniki, Tomaž Weiffenbach, je pojasnil, od kod pravzaprav izvirajo korenine tega slikovitega običaja: »Po julijanskem koledarju je bil sv. Gregor znan kot prinašalec luči in je godoval na prvi pomladni dan, ko je bilo navadno že toplo. Ta svetnik je bil v resnici Gregor Veliki, rojen okoli leta 540 v Rimu, in je veljal za idealnega papeža in cerkvenega učitelja. Vpeljal je nov koledar, ki se po njem imenuje gregorijanski koledar in ga uporabljamo še danes. Zaradi tega se je gregorjevo premaknilo na 12. marec. Je zavetnik glasbenikov, pevcev, pevskih zborov in zborovskega ter koralnega petja. Proslavil se je namreč s tem, da je uredil cerkveno petje (gregorijanski koral). Upodabljaljo ga v papeških oblačilih, pri sebi ima škofovsko palico, knjigo, pisalno pero ali goloba. Praznik gregorjevo je tako ohranil bogato izročilo, ki ga dandanes obujamo na različnih koncih Slovenije z različnimi prireditvami. Po starih šegah namreč na ta dan sv. Gregor luč v vodo vrže. Ta običaj ima dolgo tradicijo in sega še v čase, ko ljudje še niso poznali elektrike. Tako na Gorenjskem, na predvečer praznika, ohranjamo običaj spuščanja razsvetljenih

barčic in hišic, imenovanih gregorčki, v vodo. Vse do druge svetovne vojne so v večini delavskih in obrtniških krajev v Sloveniji na predvečer gregorjevega v reke in potoke vrgli kos lesa s svečo. V Železnikih ohranjamo običaj spuščanja gregorčkov v naš bajer v Plnadi. Dandanes so gregorčki slikovitejši, otroci v šoli ali s starši izdelajo res lepe in zanimive kreacije. S tem ohranjamo kulturno dediščino in hkrati skrbimo, da se z običajem, ki je nekoč bogatil dogajanje v kraju seznanijo tako najmlajši, kot tudi malo starejši.«

Jurjevo – praznik pomladi

Jurjevo je pomemben ljudski praznik, ki ga

praznujemo 23. ali 24. aprila, po pravoslavnem koledarju pa 6. maja. Zeleni Jurij je starodavni mitološki junak, ki prinaša pomlad, srečo in obilje, z obredom na jurjevo pa oznanjamo rast in začetek novega življenjskega kroga. Gre za obdobje, ko narava ozeleni, na travnikih pa se ponovno pase živina. Zanimivo je, da jurjevo praznujejo ljudje po vsem svetu (pri Srbih je to Đurđevdan), v Sloveniji pa je še posebej izrazito praznovanje v Beli krajini. Do druge svetovne vojne je bilo jurjevo zelo pomemben praznik tudi na Koroškem in Štajerskem, v Beli krajini pa se je ohranilo tudi po drugi svetovni vojni.

Na Slovenskem se je jurjevo praznovalo z obredom, ki ga imenujemo jurjevanje. V Beli krajini poznajo črnomaljsko in pastirsko jurjevanje. Pri črnomaljskem se je na jurjevo nedeljo mladina zbrala na Gričku, kjer so enega izmed mladeničev odeli v zelenje – predstavljal je Zelenega Jurija. Istočasno so dekleta s pisanimi trakovi in rožami okrasila mlado brezo. Skupina deklet in mladeničev se

je nato odpravila v mesto. Sprevod se je pričnel z mladeniči, ki so piskali in trobili, s čemer so odganjali zle sile, ki bi preprečile prihod pomladi. Sledili so jim fantje, ki so nosili okrašeno drevo, imenovano mlaj, za katerim je stopal Zeleni Jurij, za njim pa dekleta. Meščani so sprevod navdušeno pričakali, nato pa so ga skupaj zaključili tako, da so juraši odpeljali Zelenega Jurija do mosta pod cerkvico Sv. Duha, kjer so vrgli zeleni koš v reko Dobljico.

Pastirsko jurjevanje je druga različica jurjevanja, ki pa je po drugi svetovni vojni zamrlo. Na jurjevo so se zbrali vaški pastirji, ki so enega izmed pastirjev oblekli v Zelenega Jurija, v roke so mu dali majhno, ozelenelo drevo, nato pa so hodili od hiše do hiše. Gospodinje hiš so pastirje obdarovale z jajci ali denarjem, od Zelenega Jurija pa so vzele vejico, ki so jo zatakile za streho. Ljudje so namreč verjeli, da bodo zato kokoši pridno nesle jajca. Kadar gospodinja ni obdarila Zelenega Jurija, so njegovi spremljevalci vejico odtrgali kar sami, vrgli pa so jo preko strehe hiše (da kokoši nikoli več ne bi nesle jajc).

Povsod po svetu so se številni poganski obredi preprosto preoblikovali in preko krščanske ideologije dobili nekoliko bolj novi veri primeren pomen, a ne bistveno drugačen. Šege, navade in verovanja, ki so prvotno nastali ob čaščenju pomladi, so postali povezani z velikonočno tradicijo in kasneje postali tudi njen sestavni del.

Velika noč

Ker je večino držav, tako vzhodnih, zahodnih, nerazvitih in razvitih, že predavnimi časi zajela popolnoma tržno naravnana družba, je seveda zelo komercialno usmerjena tudi velika noč, temu se dandanes ne more izogniti praktično noben praznik. Zato skoraj ves krščanski svet za veliko noč preplavijo čokoladne jajčka, piščančki in zajčki. Veliko noč, največji krščanski praznik, praznujejo vsi: pravi kristjani, ki poznajo globlji pomen velikonočnih praznikov, tisti, ki cerkve ne obiskujejo, a tradicionalno praznujejo veliko noč, in tisti, ki se na tak ali drugačen način pridružijo praznovanju ali kot je rekel Damjan J. Ovsec, priznan slovenski etnolog, kulturni in umetnostni zgodovinar, avtor naj-večje in najboljše knjige na to temo: »Politični sistemi in režimi se spreminjajo, na istem teritoriju umirajo in se rojevajo nove države, oblast religijo in verske praznike enkrat podpira, drugič prepoveduje, ljudje pa – verni, neverni in nejeverni – mirno jedo pirhe, šunko in potico.«

Začetek velikega tedna predstavlja cvetna nedelja, teden dni pred veliko nočjo, priprave na praznik pa potekajo skozi 40-dnevni postni čas, ki se začne na pepelnično sredo, in je namenjen premišljevanju o skrivnosti odrešenja.

Z velikim četrtkom se v katoliški cerkvi začne sveto tridnevje. Velika noč je vselej na prvo nedeljo po prvi pomladanski luni in se torej določa po luninem koledarju. Velika noč je v večstoletnem praznovanju v slovenski tradiciji prinesla tudi več običajev, ki jih ponekod izvajajo danes. V četrtek, ko utihnejo cerkveni zvonovi, se verni spominjajo Kristusove zadnje večerje, med katero je postavil zakrament evharistije, pa tudi začetka njegovega trpljenja. Na ta dan je bil Kristus izdan in v katoliški cerkvi se z njim začne sveto tridnevje kot simbol oznanjevanja »Gospodove smrti«.

Po evangelijskem izročilu je Jezus umrl na križu v petek ob treh popoldne, še isti večer so ga tudi pokopali, ker je bila sobota strog dan počitka. Veliki petek je edini dan v letu, ko ni maš, ampak potekajo le obredi, ki spominjajo na Jezusovo trpljenje in smrt. Ta dan je tudi strogi post.

Na veliko soboto potekajo čez dan molitve ob božjemu grobu, ki ga uredijo v cerkvah. Verni ta dan prinesejo k blagoslovu velikonočne jedi (prekajeno meso, potico, pirhe, hren, jajca ...), ki jih bodo zaužili v nedeljo, na velikonočno jutro. Po vseh slovenskih pokrajinah nosijo k blagoslovu jajca že več stoletij, sprva verjetno rdeče barve, kar kaže tudi ime za velikonočno jajce, pirh, kar naj bi v madžarščini pomenilo rdeče (piros), ista beseda pa v grščini pomeni ogenj. Prvi pirhi so bili namreč rdeče barve. Jajce je simbol večnosti, simbolizira pa tudi Kristusovo vstajenje, ponovno stvarjenje in upanje.

Med cerkvene obrede velike sobote sodi tudi blagoslov ognja. Zvečer pa se začne velikonočna vigilija oziroma bedenje, ki jo spremljajo posebni obredi, ki ponazarjajo Jezusovo vstajenje od mrtvih. Ti vključujejo tudi obnovev krstnih obljud in krst katehumenov - odraslih, ki so se odločili za sprejem katoliške vere.

Velikonočna nedelja, dan, ko naj bi Jezus Kristus ob prvem jutranjem svitu vstal od mrtvih, se začne s slovesno procesijo. V preteklosti so za ta največji krščanski praznik družinski člani dobili novo oblačilo in obutev in se v velikem številu sprva zbrali v velikonočnem jutru okrog božjega groba v cerkvi, temu pa je sledila vstajenjska procesija. Po vrnitvi v cerkev je potekala sveta maša, ljudje pa so po njej odhiteli na domove, kjer so se družine zbrale pri skupnem velikonočnem zajtrku. Uživanje zajtrka je slovesen družinski obred. Včasih so ga jedli le z rokami brez jedilnega pribora, ker naj bi se blagoslovljenih jedil ne prebadalo. Vsak je dobil del od vseh blagoslovljenih velikonočnih jedi in moral pri tem paziti, da je z vsemi ravnal dostojno. Velika nedelja je vedno med ljudmi veljala za tako svet dan, da se ni smelo nič delati in ne hoditi zdoma, ampak so lahko šli zdoma šele na velikonočni ponedeljek.

Velikonočni ponedeljek je praznik, dan sprostivne, ki je namenjen veselemu druženju, obiskom in izletom. Včasih so ljudje na ta dan sekali pirhe in pomaranče. Nekateri birmanski botri so na ta dan z velikonočnimi dobrotami obdarovali svoje birmance. Nekdaj je veljalo še, da po veliki noči, ko je zemlja blagoslovljena, otroci zunaj lahko hodijo bosí in se ni bati prehlada. Nekdaj so si na ponedeljek mladi oblekli nove obleke, ki so simbolizirale prenovitev, ki jo prinese velika noč.

Velikonočno praznovanje se ne konča na velikonočno nedeljo, ampak vsaj v bogoslužnem pogledu traja ves teden. Štirideset dni po veliki noči v cerkvi obhajajo Gospodov vnebohod. V okviru cerkvenega leta se velikonočni čas konča šele na binkošti, 50 dni po veliki noči. Posebno so v tem času poudarjene nedelje, imenovane kar velikonočne nedelje.

Velika noč v Železnikih

Vida Košmelj v knjigi Železniki skozi čas opisuje velikonočni čas v domačem kraju: »Na cvetno nedeljo smo bili po možnosti vsi otroci v novih oblekah in prvič po zimi brez plaščkov. V cerkev smo nesli zelene butarice, okrašene s pomarančami in jabolki. Okoli leta 1937 so prišle v modo manjše butarice s pobarvanimi oblanci v obliki pentelji. Na veliki teden so postavili v cerkvi preko oltarja sv. Jožefa velik božji grob. Za cerkvijo so otroci strašili Boga z lesenimi, doma narejenimi klopotci. Redkokdaj je imel doma kupljeno ragljo. V soboto zjutraj so otroci raznašali

po hišah žegnani ogenj. Popoldne ob 16. je bil v cerkvi žegen. Tja so nosila v glavnem dekleta in služkinje velikonočne dobrote. Pozornost so zlasti zbujele nekatere služkinje, ki so še znale na glavi nositi jerbas s pomočjo zvitka, brez pomoči rok. Bilo jih je lepo videti, ko so se s posebno hojo gugale po cesti. Veljalo je pravilo, da tista, ki najprej pride od žegna z jerbasom domov, se tisto leto poroči! Tako se je nekoč dogodilo, da je revna nevesta z Racovnika tekla domov s polnim, lepo pregrnjenim jerbasom. Na Klovžah se je spotaknila in padla. Vezen in klekljan prtiček je padel na tla. Ob jerbasu je ležal cel kup cunj in stare moške hlače, pirhov in potic pa komaj za vzorec. Bila je tako osramočena, da je vse pustila na cesti in jokaje tekla domov.

Po žegnu se je vila procesija ob ubranem pritrkavanju zvonov. To soboto je procesija običajno potekala samo od Trnja po levem bregu Sore pod Drčo, preko mostu na Grivi na Racovnik in nazaj čez Klovže na Plac in v cerkev. Večerja in zajtrk na veliko noč sta potekala v znamenju praznovanja in dobrot. V nedeljo popoldne ter naslednji dan smo se otroci pirhali. Žlebič, sestavljen iz dveh tankih deščic z dvema visokima nožicama, je služil za kotaljenje pirhov. Kot pri balinanju se cilja na tleh ležeče pirhe. Vsak trk je stal 25 par (dinar – 100 par). Nekateri dečki so znali imenitno ciljati in so pobirali vso žepnino deklic ter razbite pirhe. Bilo je dosti joka. Starši nam niso dali več denarja in celih pirhov, »nasprotniki« pa so dobili še kakšno okoli ušes.

Na velikonočni ponedeljek so se zbrali fantje in dekleta iz Gorenjega Konca pod lipo pri Plavčevi hiši. Potovali so v Emavs. Pari so si podali roke in s tem ustvarili nekakšen rov. Zadnji par je nato stekel skozi tunel kot pri igri trden most in se postavil na čelo vrste. Med potjo so šivali tudi »kovter«. Ne vem, kako je to izgledalo. Tako so tekali do Češnjice. Ustavili so se v gostilni pri stari zadruzi. (Hiša in veliko gospodarsko poslopje s krajevno mlatilnico je stalo na sedanjem križišču odcepa ceste za

Dražgoše in je že mnogo let podrti.) Med potjo so peli stare pesmi. V gostilni so noreli, bili rihtarja in plesali do jutra. Ves ta običaj je bil v izključni domeni Gorenjščev in se ga Racmani niso udeleževali. Zato je sprevod tekel mimo Trnja, pod Drčo, skozi otoke naravnost na Češnjico.«

Pohvalno je, da sta Turistično društvo Železniki in KUD France Koblar po 39 letih ponovno oživila običaj »kovtre šivat«. Prvič je bila plesna igra omenjena daljnega leta 1854 v reviji Šolski prijatelj, kjer Levičnik opisuje igre velikonočnega ponedeljka. Tudi France Koblar je v knjigi Moj obračun opisal velikonočne navade, kot so pobiranje pirhov, trkanje, sekanje, prgelčanje in šivanje kovtrov, ki so pomenile konec prostih dni. Letošnji velikonočni ponedeljek so tako popestrile številne plesalke in plesalci vseh starosti, ki so šivali kovtre: ena skupina je krenila iz Gorenjega Konca, druga izpred pošte na Češnjici – srečali sta se na Racovniku in skupaj odplesali na »plac« pred cerkev, kjer je bilo poskrbljeno za druženje in veselje. Vsi sodelujoči so prispevali k trajnostnemu razvoju v domačem okolju, kjer skupaj živimo, delamo in ustvarjamo.

TD Železniki in KUD France Koblar je tako uspelo oživiti prijetno navado, ki je v preteklosti in verjamejo, da bo tako tudi v prihodnosti, združevala različne ljudi ter jih hkrati s kratko vrnitvijo v stare dni opominjala na hitrost življenja današnjega časa. S tem projektom so zopet postavili majhen kamenček v velik mozaik naše kulturne dediščine.

Zima odhaja, zrak diši po toplejših dneh in zvončki že kukajo na plano. Pomlad je resnično čas pravega prebujenja, tako za naravo kot za ljudi. Povežite se z njo in spustite svetlobo in sonce v svoj dom in tudi v svojo notranjost. Pustite se ji zapeljati. Vse to bo dvignilo vašo energijo in počutje ter pomagalo pritegniti nove priložnosti v življenje. Že Victor Hugo je dejal: »V mojem srcu je večna pomlad«. Poizkusimo tudi mi, mogoče se skozi viharne dni prebijemo z bolj dvignjeno glavo in jasnejšim pogledom.

Viri: Damjan J. Ovsec Praznovanje pomladi in velike noči na Slovenskem in po svetu; Vida Košmelj Železniki skozi čas; sensa.si; Siol.net; Slovenec.org; Wikipedia

Tudi ti lahko soustvarjaš vsebino našega glasila Mozaik!

Iščemo nove, kreativne, talentirane in predane pisce člankov, ki se želijo pridružiti naši ekipi.

V kolikor meniš, da imaš primerno znanje, veselje in žilico do pisanja, te vabimo, da nas kontaktiraš na: romana.lotric@domel.com

ČIŠČENJE – OBNOVITEV NA LOKACIJI TRATA SISTEMA

Mojca Obed

V nadaljevanju predstavljamo podjetje PROSEN d.o.o., ki je bilo med več različnimi ponudniki izbrano za izvajanje rednega mesečnega čiščenja celotnih proizvodnih prostorov na lokaciji Trata.

Smo podjetje, ustanovljeno leta 1982 pod imenom Čiščenje stekla in talnih oblog Jože Prosen s.p., leta 2000 pa smo se preimenovali v podjetje PROSEN COM d.o.o., čiščenje in trgovina, s sedežem v Poslovni coni A 47 v Senčurju, kjer imamo poleg poslovnih prostorov tudi trgovino z vrhunskimi izdelki za čiščenje in nego ter s profesionalnimi stroji za čiščenje.

Podjetje se je v vseh teh letih razvijalo tehnološko, kadrovsko in marketinško in je danes eno večjih in tržno uveljavljenih podjetij te stroke v Sloveniji.

Tehnologija dela temelji na lastnem znanju in več kot 35-letnih izkušnjah ter po programu, navodilih in priporočilih švicarskega podjetja THEDRA AG ter nemških podjetij AKEMI, DR. SCHNELL in FALA, ki so nam glede na naše strokovno znanje zaupala ekskluzivni uvoz čistil, negovalnih sredstev in čistilne opreme za Slovenijo. Vsa čistila, ki jih uporabljamo, so okolju prijazna, biološko razgradljiva in z ustreznimi certifikati. Tudi naše podjetje je v mesecu avgustu leta 2015 pridobilo certifikat ISO 9001 in ISO 14001. V letu 2016 smo prejeli certifikat Excellent SME, ki ga podeljuje Gospodarska zbornica Slovenije, in certifikat A+ kot odlično bonitetno oceno.

Med glavne dejavnosti podjetja spada dnevno, tedensko in mesečno čiščenje prostorov in opreme, generalno čiščenje pri novogradnjah in drugih posebnih dogodkih. Specialna čiščenja zajemajo čiščenje steklenih površin, žaluzij, pranje vseh vrst zaves in senčil, strojno kemično čiščenje in zaščito vseh vrst talnih oblog. Poskrbimo tako za zunanost objektov - čistimo fasade, odstranjujemo grafite in zaščitimo stavbe pred nastankom novih, kot tudi za čisto in urejeno okolico - opravljamo strojno pometanje dvorišč, košnjo trave, zasaditev rastlin. Posebno pozornost pa posvečamo tudi obnovi in vzdrževanju kamnitih površin. Nudimo strokovno svetovanje in reševanje problemov v zvezi s čiščenjem v praksi.

Razpolagamo z zadostnim številom strokovno usposobljenega kadra, ki je kos tudi najzahtevnejšim nalogam na področju čiščenja. Z zmogljivo strojno opremo nivoja najboljših ponudnikov v tej stroki ter lastnim voznim parkom imamo visoko stopnjo mobilnosti in najkrajše odzivne čase.

Ves čas pozorno spremljamo svetovni tehnološki razvoj na področju čiščenja in vzdrževanja objektov, novosti, ki so produkt tudi lastnega razvoja, pa stalno uvajamo v svoj delovni proces. Vsa leta je v ospredju strokovno, ekonomično in za uporabnike ter okolico prijazno in nenevarno čiščenje, tako da ohranjamo vrednost materialov, objektov in opreme.

Izvajamo tudi različna izobraževanja. Za naše zaposlene izvedemo dvakrat letno izobraževanje o čiščenju, kjer je govora o temah s kemijskega, strojnega in ekološkega področja. Izvajamo tudi izobraževanja s področja varstva pri delu. Vsako pomlad pa povabimo kamnoseke in zaposlene v čistilnih servisih iz cele Slovenije na izobraževanje s področja vgradnje, čiščenja in nege kamna.

V trgovini, ki se nahaja v Poslovni coni Senčur, pa so strankam na voljo odlična čistila, pripomočki za čiščenje ter vrhunski sesalci in stroji za čiščenje. Vabljeni, da nas obiščete in se prepričate, da imamo širok nabor izdelkov in rešitev za vsako vašo zagato!

Roman Megušar

Se vam je ob namestitvi nekaj preskusnega programa, kodeksa ali gonilnika zgodilo, da je vaš računalnik začel čudno delovati?

Zanesljivo to ni več stanje, ki ste ga pričakovali. Odstranili ste program, gonilnik, pa še vedno ni tako, kot je bilo prej.

V operacijskem sistemu Windows je nameščena aplikacija, ki se imenuje obnovitev sistema (ang. System Restore). Potrebno je samo preveriti, ali je njeno delovanje vključeno ali izključeno. Ta aplikacija nam olajša vrnitev na prejšnje stanje.

Obnovitev sistema povrne sistemske datoteke v stanje, kot je bilo v določenem trenutku v preteklosti. Omogoča razveljavitev sprememb v sistemu računalnika, pri tem pa ne vpliva na osebne datoteke, kot so e pošta, dokumenti in fotografije. Obnovitev sistema povrne sistemske datoteke in nastavi stanje računalnika na zgodnejši čas. Prav tako dnevno avtomatsko ustvarja obnovitvene točke v računalniku. Lahko jih določate tudi ročno, na točno določen dan. Namen obnovitve sistema ni varnostno kopiranje, ne more vam povrniti izbranih datotek. Ta postopek pa ne vpliva na vaše osebne datoteke.

Vsako obnovitev sistema lahko tudi razveljavite, razen če jo delate v varnem načinu zagona računalnika. Priporočljivo je, da pred nameščanjem aplikacije ali programa, za katerega niste popolnoma prepričani glede delovanja in varnosti, naredite ročno obnovitveno točko.

Obnovitev sistema lahko porabi do 15 odstotkov prostora na vašem trdem disku. Ko se prostor, namenjen shranjevanju obnovitvenih podatkov, napolni, se starejše obnovitvene točke samodejno izbrišejo in sprostijo prostor za nove.

Funkcija vklopa obnovitve sistema je privzeto nastavljena in vklopljena. Ima pa vsak operacijski sistem Windows svoje nastavitve vklopa in izklopa. Priporoča se, da tega ne izklapljate, saj boste mogoče povrnitev v prejšnje stanje potrebovali že danes ali jutri.

Vir: <https://support.microsoft.com/sl-si>

DOMEL

Iščemo nove sodelavce/ke na področjih razvoja, kakovosti, tehnologije in orodjarne.

Podrobnosti na: <http://www.domel.si>

in na naši **facebook strani**.

Vse zainteresirane, ki iščete zaposlitev ali si želite zgolj novih priložnosti, vabimo, da se nam pridružite.

Prijave z življenjepisi zbiramo na: prosnje@domel.com

